

Årsrapport 2008

Fylkesmannen i Telemark

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 3
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringar	Side 8
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 11
Kongehuset	Side 11
Miljøverndepartementet	Side 12
Landbruks- og matdepartementet	Side 18
Kunnskapsdepartementet	Side 27
Barne- og likestillingsdepartementet	Side 37
Justis- og politidepartementet	Side 38
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 42
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Side 46
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 47
Statens Helsetilsyn	Side 58
Samferdselsdepartementet	Side 59
Utenriksdepartementet	Side 59
Kultur- og kirkedepartementet	Side 60
Foryings- og administrasjonsdepartementet	Side 60

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket – generelt

Tilstanden i embetet - generelt.

Fylkesmannen i Telemark har 4 fagavdelinger: Sosial- og helse, Barnehage- og utdanning, Miljøvern og Landbruk. I tillegg har embetet en administrativ enhet og en stab. Beredskapsfunksjonen er organisert i Barnehage- og utdanningsavdelingen.

Vi gjennomførte nytilsettinger i stillingene som direktør for Barnehage- og utdanningsavdelingen og som fylkeslege. Fylkeslegen er leder av felles sosial- og helseavdeling.

Vi gjennomførte en arbeidsmiljøundersøkelse, som viste en svært positiv utvikling. Vi har også, i samarbeid med SSØ, startet et arbeid med utvikling av våre budsjett- og styringsdokumenter.

Tilstanden i Telemark - generelt.

Telemark følger stort sett trender som landet for øvrig, hva gjelder demografi, levekår og helse, næringsliv m.v. Det er imidlertid grunn til bekymring knyttet til rus og psykisk helse, vinningskriminalitet, frafall i videregående opplæring og arbeidsuførhet i ung alder.

Telemark opplever en befolkningsvekst i sentrale områder, mens perifere områder har lav befolkningsvekst. Pr. 1. juli 2008 var 167102 personer bosatt i Telemark. Dette er en økning på 756 personer siste året. Fylket har et årlig fødselsunderskudd på over hundre personer. Dette vil si at veksten i folketallet skyldes innflytting.

Hovedtyngden i befolkningen er bosatt i Grenland med over 100000 innbyggere. Fortsetter utviklingen som tendensen nå viser, vil Telemark få en økning på ca. 7% fram mot 2025. Størstedelen av økningen vil skje i Grenland, samt Bø og Notodden.

Omlag 58% av befolkningsveksten skjer i aldersgruppen 67-79 år.

Ved utgangen av september 2008 var 14,2% av aldersgruppen 18-67 år mottakere av uføreytelser. Dette er en økning på 3,5% fra siste år.

For industrien i Telemark har 2008 vært et år preget av endringer. Flere bedrifter har lagt ned produksjonen, mens andre har tydd til permitteringer. Enkelte større bedrifter har lagt planer om nyetablering og andre investeringer på is. Dette har ført til usikkerhet i næringslivet i Telemark. Det ble registrert en betydelig økning i arbeidsledigheten i Telemark i november 2008. NAV antar at denne utviklingen vil fortsette og forsterkes i 2009. Anslag på helt ledige øker fra et snitt på 2% i 2008 til 3% i 2009.

1.2 Rapportering på ressursbruk

Embetets styringsdokumenter

Embetets overordnede styringsdokument inneholder en oversikt over embetets kjerneoppgaver, organisering, delegering, personalressurser og økonomistyring.

Dette dokumentet er en del av fylkesmannens totale styringssystem som i tillegg består av:

- Strategisk plan
- Virksomhetsplan
- Handlingsprogram
- Avdelingsvise virksomhetsplaner

Strategisk plan er en fireårig plan som inneholder embetets hovedmål og strategier.

Embetets felles virksomhetsplan beskriver mål og oppgaver i inneværende år. De operasjonaliserte målene i virksomhetsplanen skal bygge opp om hovedmålene i Strategisk plan. Embetet har også andre underordnede planer på områdene HMS, informasjon, kompetanse, GIS.

Handlingsprogrammet viser aktivitetene i virksomhetsåret.

I avdelingenes virksomhetsplaner er målene konkretisert ytterligere

Risikovurdering og innføring av kvalitetssystem

Embetets mål- og resultatstyring har fått innpass i våre interne styringsdokumenter. Risikovurdering er gjennomført på virksomhetsnivå og i alle avdelinger.

Noen utfordringer/erfaringer fra vårt arbeid:

- å finne gode felles mål for en virksomhet med så mange roller og oppdragsgivere
- finne balansepunktet mellom sektor og helhet og mellom eksternt og internt
- å velge riktig detaljeringsgrad for mål og tiltak når oppdragene spriker i alle retninger
- å skape sammenheng mellom plannivåene og mellom nivåene i organisasjonen
- å finne gode resultatmål og prioritere tydelig

Vi må fortsette å forbedre oss og er ydmyke for at dette krever både kompetanse, involvering og ledelsesforankring.

Fylkesmannen har etter søknad og mottatte midler fra FAD gått til anskaffelse av programvare for en elektronisk kvalitetshåndbok og et elektronisk avvikssystem. Leverandør av programvaren er AS Datakvalitet. Et elektronisk system vil forenkle arbeid med etablering av kvalitetshåndboken, og gjøre det enklere for ledere og medarbeidere å finne fram til aktuelle dokumenter. Programvaren er installert. Opplæring er gjennomført og omfatter utvalgte saksbehandlere og alle lederne. Arbeidet med innlegging av prosedyrene i systemet er godt i gang.

Budsjett 2008

Regnskapet for ordinært driftsbudsjett viser et mindre forbruk på kr 2 415 874.

Det har vært et utilsiktet mindre forbruk. Dette skyldes at vi ikke har hatt et godt nok økonomistyringssystem. Fylkesmannen har informert FAD v/Svein Berbu om dette. Fylkesmannen er i 2009 pilot på Agresso Planlegger i regi av SSØ. I tillegg bistår SSØ embetet i en gjennomgang av våre styringssystemer.

Regnskapsoppstilling for Fylkesmannen i Telemark 2008 (tall i kroner)

Kap 1510 post 01/kap 4510 refusjonsposter mv.

Bevilgning på kap 1510 post 01 i tildelingsbrevet 2008	47 592 000	
Overførte midler fra 2007, jf brev av 26.6.08 fra FAD	1 018 000	
Lønnsoppgjør 2008, jf brev av 31.10.08 fra FAD	1 430 000	
Overskridelsesfullmakt kvalitetssystem, jf brev 5.5.08 fra FAD	200 000	
Inntekter kap 4510 post 15 – refusjon arbeidsmarkedstiltak		0
Inntekter kap 4510 post 16 – refusjon fødselspenger	73 983	
Inntekter kap 4510 post 17 – refusjon lærlinger	66 918	
Inntekter kap 4510 post 18 – refusjon sykepenger	787 588	
Sum bevilgninger og refusjoner	51 168 489	
Utgiftsført beløp post 01 – driftsutgifter	48 835 793	
Inntektsført beløp kap 4510 post 02 – ymse inntekter	83 178	
Sum mer-/mindreutgifter post 01	2 415 874	

Personalressurser

Pr. 01.01.2009 hadde Fylkesmannen i Telemark til sammen 87,8 disponible årsverk, fordelt på 97 ansatte. Embetets ansatte er fordelt slik på de ulike fagavdelingene og stabsenhetene:

Avdeling	Faste ansatte	Midlertidige ansatte	Sum ansatte	Av disse er i	
				permisjon	Sum brutto årsverk pr.
				pr. 1.1.09	1.1.09
Embetsledelsen	2		2	1	1,0
Stab	2		2		2,0
Administrativ enhet	15	1	16	1	13,9
Landbruk	21	1	22	2	17,5
Miljøvern	20	2	22	2	21,0
Sosial- og helse	22	4	26	2	21,3

Barnehage/Utdanning	12		12		11,1
SUM	94	8	102	5	87,8

Sum ansatte = Faste og midlertidige ansatte pluss ansatte i permisjon

Fra 01.01.08 har embetet hatt en økning i totale årsverk på 2,7.

Det har vært en økning i noen fagavdelinger samt en reduksjon i administrative ressurser

1.2.1 Embetet som helhet

Departement	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Kongehuset	20		20	0
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	3		3	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	83	56	83	56
Barn- og likestillingsdepartementet	196		196	0
Helse- og omsorgsdepartementet	188	122	188	122
Statens Helsetilsyn	143	23	143	23
Justis- og politidepartementet	205		205	0
Kommunal- og regionaldepartementet	53		53	0
Kultur- og kirkedepartementet	8		8	0
Kunnskapsdepartementet	212	79	212	79
Landbruks- og matdepartementet	698		698	0
Utenriksdepartementet	2		2	0
Samferdselsdepartementet	2		2	0
Miljøverndepartementet	674	46	674	46
Administrasjon	647		647	0
Embetsledelse	90		90	0
Sum:	3224	326	3224	326

1.2.2 Det administrative området

Område	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Embetsledelse (FM og ass. FM)	90		90	0
Administrativ ledelse (adm sjef el. tilsvarende)	90		90	0
Arkiv	212		212	0
Regnskap og lønn	90		90	0
Personal	67		67	0
IKT	74		74	0
Informasjon	8		8	0
Ekspedisjon/forværelse	90		90	0
Statens hus (vaktmester, kantinge, sentralbord, renhold mm)	14		14	0
Landsdekkende oppgaver på administrativt område	2		2	0
Sum:	737	0	737	0

1.3 Andre forhold

Saksbehandlingstid og rettsikkerhet

Lov om sosiale tjenester - Fylkesmannen viser til tertialvis rapportering til KRD "Systematisk sammenligning" og til særskilt rapportering innenfor sosial- og helsetjenesteområdet til Statens Helsetilsyn.

I embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn er det et krav at 90% av klager etter Lov om sosiale tjenester skal behandles innenfor 3 måneder. Fylkesmannen behandlet 89% av disse sakene innenfor fristen. Engasjement for jurist i 50 % stilling ble gjort om til 100 % fast stilling i 2008, noe som førte til en reduksjon i saksbehandlingstiden i forhold til 2007. På slutten av 2008 opplevde fylkesmannen en økning i antall tilsendte klagesaker etter Lov om sosiale tjenester. Denne økningen skyldes antagelig en forverring i arbeidsmarkedet og utviklingen ser dessverre ut til å fortsette.

For å få mest mulig lik behandling av klager etter Lov om sosiale tjenester tok embetet høsten 2007 initiativ til å opprette et nettverk for ansatte som jobber i forhold til både saksbehandling og utviklingsoppgaver innenfor sosialtjenestefeltet. Nettverket, som møtes to ganger hvert år, består av ansatte hos fylkesmennene i Østfold, Buskerud, Vestfold, Aust Agder og Vest Agder.

Også innenfor barnevernfeltet og rusfeltet deltar fylkesmannens ansatte i lignende nettverk.

Internt i Sosial- og helseavdelingen er det opprettet grupper som arbeider for felles forståelse av lovverket og lik behandling av klager etter både sosial-, helse- og bamevemlovgivningen.

Når det gjelder **behandling av saker etter helsetjenestelovgivningen** vises det til særskilt rapportering til Statens helsetilsyn.

I embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn er det et krav at 90% av alle sakene som behandles av helsetilsynet i fylket etter pasientrettighetsloven og kommunehelsetjenesteloven (rettighetssaker) skal behandles innen 3 måneder. For klagesaker som gjelder nødvendige reiseutgifter mellom hjem og behandlingssted, skal median saksbehandlingstid være 3 måneder. Helsetilsynet i Telemark behandlet 14 saker i 2008, og saksbehandlingstiden ble overholdt. Pasienter som mener helselovgivningen er brutt ved den behandlingen de har fått i helsetjenesten, kan anmode helsetilsynet i fylket om en vurdering av forholdet. Helsetilsynet oppretter på bakgrunn av slike anmodninger tilsynssaker overfor påklaget helsepersonell/helsetjeneste for å vurdere forholdet (tilsynssaker). I embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn er det satt krav til median saksbehandlingstid på 5 måneder. Helsetilsynet i Telemark overholdt kravet til median saksbehandlingstid i 2008.

For å sikre lik behandling av rettighetssaker og tilsynssaker har Statens helsetilsyn utarbeidet veiledere for saksbehandling, i tillegg til at det holdes årlige samlinger.

Plan og byggesaker

Totalt i 2008 behandlet Fylkesmannen i Telemark 188 klager på vedtak etter plan- og bygningsloven (herav 42 som settefylkesmann). I 56 av sakene ble kommunens vedtak omgjort/opphevet. Av disse fikk 45 medhold i klagen. 11 vedtak ble opphevet pga formelle feil. De fleste omgjøringer knytter seg til dispensasjoner i strandsonen. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var i 2008 på 3,5 md. Saksbehandlingskapasiteten til klagebehandling var ved årsskiftet 2008/2009 på 4,6 årsverk. Dersom det ikke skjer utforutsette endringer i bemanningen i 2009 regner vi med at gjennomsnittlig saksbehandlingstid vil gå noe ned i 2009.

Fylkesmannen har ansvaret for 2-årig prosjekt med fokus på økt elektronisk samhandling på plan- og byggesaksområdet.

Elektronisk forvaltning

Saks- og arkivsystem

Høsten 2008 la Fylkesmannen i Telemark inn versjon 2.1.11.2 av ePhorte.

Arbeid med utvikling av rutiner for mer elektronisk utveksling av offentlige dokumenter er påbegynt, og de vil utvikles videre i forbindelse med implementering av EDU.

Ny offentlighetslov trådte i kraft 1.1.09, og arbeidet med endringer dette medførte i ePhorte ble ferdigstilt ved årsslutt 2008.

Bedre utnyttelse av data fra ePhorte kan lette embetenes rapporteringsbyrde, og Fylkesmannen i Telemark har gjennomgått sin journalføringspraksis og laget rutiner for å legge til rette for at den elektroniske rapporteringen skal kunne gi pålitelige og sammenlignbare data for de aktuelle resultatområdene.

Elektroniske tjenester

Elektronisk søknadsskjema

1.1.2008 ble det tatt i bruk nytt søknads- og saksbehandlingssystem for statstilskudd til politiske partier for alle embeter. Elektronisk søknadsskjema ble lagt ut på Fylkesmannen.no, og systemet medførte en forenkling av saksbehandling på dette området.

I september 2008 innførte Fylkesmannen i Telemark elektronisk oversending og behandling av fritt rettsrådssaker. Ordningen medfører effektivisering når det gjelder journalføring, søknader og behandling av salær oppgaver både for fylkesmannen i Telemark og for de advokater som har tatt systemet i bruk.

Det ble etablert felles kartinnsynsløsning for fylkesmannen i Buskerud og Telemark, med integrasjon av kart i ePhorte over intra- og internett.

Kart i ePhorte

Prosjekt "Kart i ePhorte" er gjennomført i 2008

- Ca. 90% av embetets ansatte har gått gjennom et grunnleggende kurs. Målet er at alle ansatte skal kunne nyttiggjøre seg av GIS i arbeidet sitt
- Kartinnsynsløsningen viser saker i ePhorte som har registrert gnr/bnr som arkivnøkkel. De er fargekodet ut fra årstall
- Kartsymbolene er interaktive slik at saken i ePhorte startes direkte fra kartløsningen

- Fra ePhorte er det direkte visning av gjeldende eiendom i kartinnsynsløsningen
- Kartinnsynsløsningen er satt opp med direkte koplinger til nasjonale kartvisninger (Matrikkelen, ras, kvikkleire, radon, flom og kommunale reguleringsplaner mm)
- Det er tett samarbeid med fylkeskartkontoret i Skien, som bla er inne i prosjekt "Plan og byggesak 2010" hvor målsetningen er å få til en effektiv og rasjonell elektronisk samhandling i plan og bygge prosesser

Kart og stedfestet informasjon

Fylkesmannen har et tett og løpende samarbeid med Fylkeskartkontoret. Landbruksdirektøren er med i Geodatutvalget for Telemark og Vestfold og vi er representert i arbeidsgrupper for basis geodata og temadata. Vi har i 2008 sammen med FM i Buskerud etablert felles webbasert kartinnsynsløsning. Denne er integrert med vårt saks- og arkivsystem.

Forøvrig vises til rapportering på resultatområde 6.4 og 26.2

Ledelse og personalpolitikk

Inkluderende arbeidsliv og staten som arbeidsgiver

Embetet er en IA-bedrift og er representert i den fylkesvise koordineringsgruppen for IA-arbeidet i Telemark

Embetet har i 2008 hatt spesiell fokus på arbeidsmiljø, HMS og samspill mellom ledelse og tillitsvalgte.

Følgende tiltak har vært gjennomført:

- To-dagers samling med ledere og tillitsvalgte hvor formålet var å oppnå godt samspill mellom ledelse og tillitsvalgte for å stå bedre rustet til å møte omstillinger og endringer. Til dette fikk vi tildelt midler gjennom VOX. Vi vil fortsette dette arbeidet i 2009 og har søkt om støtte gjennom kompetansemidler i statlig tariffområde. Vi planlegger samling med ledere og tillitsvalgte hvor bla følgende temaene vil være IA-arbeidet, oppfølging sykefravær, rekruttering av personer etnisk minoritetsbakgrunn samt sterkere satsing på bedre bruk av kompetansen til seniorer
- HMS-dag for alle ansatte med tema AKAN, etiske retningslinjer, varsling, mobbing og trakassering. Det er vedtatt en ruspolitikk ved embetet
- Arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført i 2008, som er blitt fulgt opp med avdelingsvise handlingsplaner. Undersøkelsen viste et meget godt resultat og en tydelig forbedring fra 2007

Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn

Det vises til rapportering på resultatområde 98.1 - Rekruttere og beholde medarbeidere

Likestilling – aktivitets- og rapporteringsplikt

Det vises til rapportering på resultatområde 98.2 - Kompetanseutvikling

Ledige stillinger for leger ved Fylkesmannen/Helsetilsynet i fylket

Ledig 70% stilling som ass. fylkeselege ble besatt høsten 2008, med tiltredelse 01.01.09. Den personen som ble ansatt benytter dette som en del av spesialisering innen samfunnsmedisin.

Forvaltningsreformen

I samarbeid med de tillitsvalgte er det satt i gang en prosess for å sikre god informasjon og medvirkning. Det er utarbeidet en møteplan hvor også Fylkeskommunen er med.

Anskaffelser

Embetet er med på innkjøpsarbeidet hos fylkeskommunene i BTV (Buskerud, Telemark og Vestfold). Interne innkjøpsrutiner er påbegynt og skal sluttføres ganske snart. Det vil bli gjennomført opplæring av alle ledere og aktuelle saksbehandlere i innkjøpsrutinene.

VI har gjennomført et omfattende "ryddearbeid" på alle inngåtte innkjøpsavtaler. Dette har resultert i avvikling av noen gamle og dårlige avtaler. Noen nye, langt bedre, er etablert og noen større er under arbeid.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

De kommunerettede samordningsoppgavene er formalisert gjennom en systematisk og planlagt kommunedialog. Sentrale begivenheter i denne dialogen er kommunekonferanser knyttet til kommuneproposisjonen og statsbudsjettet, en årlig Tilstandsrapport, samt fylkesmannens dialogmøter med de interkommunale samarbeidsregionene.

Skjønnsmidlene er det viktigste virkemidlet i arbeidet med utvikling og modernisering av kommunal forvaltning. Vi har i særlig grad vektlagt utvikling som skjer i regi av interkommunalt samarbeid.

Et større prosjekt for utvikling av en digital hverdag innenfor areal- og byggesaksbehandling ble startet i 2007 og videreført i 2008.

Alle kommuner og statsetater er grundig informert om prosedyrer og fylkesmannens rolle etter kap. 10A i kommuneloven. Vi arbeider med samordnede oversikter over tilsynsaktiviteter i fylket, men har ennå noe mangler når det gjelder den regionale stats deltakelse.

Fylkesmannen har brukt betydelige ressurser på samarbeid med NAV, KS og kommunenes sosialtjeneste. Vi har særlig vektlagt opplæring av de kommunalt ansatte og bidratt til utvikling av en felles arbeidskultur.

Fylkesmannen bruker mye tid på råd og veiledning om forvaltningsrett, offentlighetslov og kommunalrett. På forespørsel har vi besøkt flere kommuner med opplæring av politikere og ansatte.

2.2 Velferd, helse og personleg tenesteyting

Demografi

Tall fra SSB viser at antall eldre over 80 år i Telemark har passert toppen, men fylket får som landet ellers en økning etter 2020.

Om ikke antall eldre over 80 år øker fram mot 2015, er det en økning av personer under 80 år. Mange av disse er ressurskrevende brukere med kroniske sykdommer og funksjonshemninger av ulike slag, noen med alvorlige psykiske lidelser og rusmisbruk.

Fylkesmannen følger med i utviklingen av befolkningen, og ser dette opp mot behovet for nyinvesteringer og driftsendringer og rekrutteringsbehovet for enkelte kommuner.

Samhandling mellom kommunale helse- og sosialtjenester og spesialisthelsetjenesten

Fylkesmannen/Statens helsetilsyn i fylket arrangerer hvert år en konferanse for ansatte i den kommunale helse- og sosialtjenesten, den kommunale barneverntjenesten og ansatte i spesialisthelsetjenesten og buf etat.

I 2008 var hovedtema "Utsatte barn og unge".

Fylkesmannen samarbeider tett med kompetansesenteret Rus (spesialisthelsetjenesteinstitusjon rusfeltet) om aktiviteter rettet mot det kommunale rusarbeidet.

I tillegg arrangerte Fylkesmannen felles opplæring av ansatte i rus og psykiatrifeltet for kommuner og spesialisthelsetjenesten.

Opplæring i pasientrettighetsloven kap. 4A om tvang var felles for spesialisthelse- tannhelse- og kommunehelsetjenesten i fylket.

Vi arrangerte også felles smittevernkonferanse sammen med nabofylkene der både spesialist- og kommunehelsetjenesten deltok.

Fylkesmannen har også innledet samarbeid med fylkeskommunen og NAV for å sikre ungdom arbeid, utdanning eller aktivitet etter avsluttet grunnskole.

Tilsyn

Det vises til egen rapport til Statens helsetilsyn 20.01.09 for tilsyn med helse- og sosialtjenestene. Med unntak av ett tilsyn, ble alle tilsyn gjennomført etter planen.

Det vil bli sendt egen rapport over gjennomførte tilsynsbesøk i egen rapportering til Barne- og likestillingsdepartementet. Her var kravet 59 individ tilsyn ved barnevernsinstitusjonene og familiehjem. Med unntak av tre tilsyn ble alle tilsyn gjennomført etter planen. Fylkesmannen har tilsyn med ett familiesenter som også fungerer som en akuttinstitusjon. Ingen barn har blitt akuttplassert her i 2008. Tilsyn har derved ikke blitt gjennomført, men Fylkesmannen har avholdt orienteringsmøte om tilsynets rolle for ansatte ved institusjonen.

Manglende gjennomførte tilsyn skyldes interne forhold som sykdom og andre mer presserende oppgaver.

Så langt det har vært mulig har tilsyn blitt samordnet internt på embetet, slik at belastning på tilsynsobjektene har blitt fordelt.

Kompetanse og kvalitet i sosialtjenesta – samarbeid med NAV

Fylkesmannen har i 2008 fokusert på å sikre at de tidligere sosialkontorenes oppgaver skal bli godt ivaretatt ved overføring til de nye NAV kontorene. Dette arbeidet har skjedd i et nært og godt samarbeid med de nye NAV kontorene.

Fylkesmannen har gjennom året gitt fortløpende veiledning til ansatte i sosialtjenesten og ved NAV-kontor i forhold til lovforståelse.

Fylkesmannen har vært aktiv deltaker i fylkesprosjektet for implementering av Kvalifiseringsprogrammet. Vi viser her til tertialsvis rapportering fra fylkesprosjektet til AV.dir.

Vi har ved vår kontakt med forskjellige fagmiljøer i kommunene forsøkt å legge vekt på samordning, helhet og lovens formål. Videre har Fylkesmannen ved kontakt med kommunene ønsket å legge vekt på at de ulike satsninger og tilskudd må ses i sammenheng.

Fylkesmannen har bidratt til å styrke kompetansen på det boligsosiale området ved opplærings tiltak for biveiledere. Det vises her til egen rapportering fra Fylkesmannen til AV.dir 01.02.09.

Innenfor området økonomisk rådgivning har det også vært gjennomført ulike opplærings tiltak. Det vises til rapportering som nevnt over.

Embetet har i hele 2008 hatt fokus på arbeidet med barnefattigdom og utsatte barn og unge.

Opptrappingsplanen for rusfeltet

Det ble i mai 2008 ansatt rusrådgiver ved embetet. Rusrådgiver og ass.fylkeslege har fortsatt et allerede eksisterende samarbeid med Borgestadklinikken kompetansesenter. Fylkesmannen forsøker å se arbeidet med rusfeltet i sammenheng med de oppgaver vi har i forhold til psykisk helse, øvrige helsetjenester, pleie og omsorgstjenestene, boligsosialt arbeid og NAV reformen/kvalifiseringsprogrammet.

Pasientrettighetsloven kap 4A

I forbindelse med nytt kapittel 4A i pasientrettighetsloven som trådte i kraft 01.01.2009 gjennomførte Fylkesmannen i Telemark opplæring for helsetjenesten i Telemark høsten 2009. Vi hadde tre samlinger med ca 250 deltakere fra spesialisthelsetjenesten, den offentlige tannhelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Målgruppen for kursene var ledere, fagansvarlige og opplæringsansvarlige i virksomheten. Formålet med kurset var at sentralt helsepersonell skulle ha nok kompetanse til å foreta vurderinger og gjennomføre nødvendig og korrekt saksbehandling etter de nye bestemmelsene, samt sørge for videre opplæring i egen virksomhet.

2.3 Oppvekst, barnehagar, utdanning og likestilling

Barnehage

Fylkesmannen har fulgt opp oppgavene og iverksatt tiltak på barnehageområdet.

Kommunene i Telemark har full barnehagedekning. I sin dialog med kommunene følger fylkesmannen opp temaet både i møter med alle kommunene og overfor enkeltkommuner ved behov. Kommunenes tilbakemeldinger er at de vil kunne oppfylle retten til barnehageplass i august 2009.

Tilsynsarbeidet har vært prioritert ved at det er gjennomført tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet i fire kommuner. Tema for tilsynet i alle kommunene har vært godkjenning av barnehager, kommunens tilsyn av kommunale og ikke-kommunale barnehager samt håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styreresurser.

Kompetansemidlene er fordelt til kommunene på vilkår av at det ble utarbeidet en plan for arbeidet. Planen skulle ivareta både kommunale og ikke-kommunale barnehager. I samarbeid med høyskolen i fylket er det utarbeidet kurstilbud til kommunene.

Skole

Tilsyn med skoleeier har hatt høy prioritet i 2008. Nasjonalt tilsyn er gjennomført og rapportert. Det samme gjelder tilsyn av årstimetallet i videregående skole. Videre har det vært ført tilsyn med det spesialpedagogiske arbeidet, organisering av elever i grupper samt forhold som reguleres av introduksjonsloven. Alle private skoler i fylket har også hatt tilsyn i 2008. Når det gjelder tilsyn forøvrig vises det til kap 3 i årsrapporten.

Utbetaling og kontroll av midler iht Kompetanseutviklingsstrategien er fulgt opp.

Når det gjelder nasjonale prøver og eksamen har det vært gjennomført en rekke tiltak. Telemark hadde ansvaret for sentralt gitt eksamen i norsk i grunnskolen. Fellessensur, sensorskolering og klagesaksbehandling er gjennomført. Arbeidet med innføring av PAS var krevende og førte til høy ressursbruk. Det er gitt veiledning og brukerstøtte i forbindelse med gjennomføring både av nasjonale prøver og eksamen.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

Formidling og praktisering av nasjonal politikk

Nasjonal arealpolitikk vurderes å bli forholdsvis godt fulgt opp. Politikken blir kommunisert i ulike sammenhenger, med hovedvekt på aktuell planbehandling, der politikken kommuniseres systematisk. Fylkesmannen legger vekt på å komme med innspill i tidlig planfase til kommuneplaner, og gir uttalelse til planprogram på høring. Det er ønskelig med mer omfattende kommunikasjon på generelt grunnlag, men en skal ikke undervurdere betydningen av de konkrete plansakene. Virkemidler i arealplansaker og byggesaker (innsigelser og påklager) blir brukt.

I 2008 er det startet opp større aktivitet på klimaområdet, og da spesielt i forhold til kommunal klima- og energiplanlegging som både skal dekke forebyggende tiltak og klimatilpasning.

Vi mener også at nasjonale interesser ivaretas på en god måte i forbindelse med fylkesmannens rolle som klagemyndighet og i forbindelse med lovliggjøringskontroll.

Regional planlegging

Fylkesmannen er involvert i handlingsdelen i fylkesplanen som rulleres årlig, og sitter i flere strategigrupper. Fylkesdelplaner for bruk og vern av Hardangervidda og Setesdalsheiene er startet opp. Hardangervidda har kommet godt i gang, og vi deltar aktivt. Det har vært vanskelig å også prioritere deltakelse i Setesdalsheiene. Vi deltar fast på Planforum, der regionale myndigheter og kommunen møtes for å diskutere aktuelle plansaker.

Resonnementet til samfunnssikkerhet og beredskap er spilt inn til aktuelle kommunale planer. Kommunene fokuserer i større og større grad på samfunnssikkerhet og beredskap i plansammenheng. Vår oppgave blir derfor mer og mer å kontrollere at utbygging blir sikret mot ekstreme hendelser. Det er ikke reist innsigelse på dette fagområdet i 2008.

Samordning

Fylkesmannens ansvarsområder er rimelig godt samordnet. Det er godt samarbeid med fylkeskommunen. Viser for øvrig til rapportering på resultatområde 6 Regional planlegging.

Jordvern

Rapporten "Klimaskifte for jordvernet" er behandlet av fylkeslandbruksstyret i mars 2008. Et flertall i fylkeslandbruksstyret ga sin tilslutning til jordverngruppas arbeid og rapport.

Behovet for et sterkere og lovhjemlet jordvern blir mer og mer påtrengende. En særdeles viktig jordvernsak ble avsluttet i 2008. Det gjaldt arealbruken på Vallermyrene og saken ble avgjort til fordel for jordvernet av Miljøverndepartementet. Det er likevel fortsatt en utfordring å finne en løsning på samferdselsproblemene i området uten at jordvernet blir skadelidende. Og det vil fortsatt være press på jordbruksområdene på Vallermyrene – bl.a. med tanke på utvidelse av forsknings- og høyskoleområdet på Kjølnes. Fylkeslandbruksstyret fremmet også innsigelse ut fra jordvernhensyn til del av kommuneplanforslag for Nome kommune. Dette gjelder areal som for mer enn 10 år siden – under press – var akseptert å omdisponere til utbyggingsformål, men som kommunen ennå ikke har startet konkret reguleringsplanlegging for bruk av.

Det omtalte halveringsmålet for omdisponert dyrka jord (fra 2003 til 2010) innebærer for vårt fylke at vi skal ned på ca 120 dekar omdisponert areal. Statistikken fra KOSTRA-rapporteringen er ikke klar for 2008, men for 2007 er det registrert omdisponert 279 dekar dyrka jord. De siste åra har tallet ligget mellom 200 og 300 dekar. Dette viser at vi ennå er langt fra å nå halveringsmålet.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Biologisk mangfold

Kartleggingen av biomangfoldverdier i kommunene har gått tregt, men begynner nå med noen unntak å få brukbar dekning og kvalitet. Biomangfoldhensynet følges opp systematisk i fm. kommunale arealplaner.

Områdevern

Det har vært betydelig innsats på vern av skog i 2008, noe vi viderefører i 2009. Vi planlegger for å følge opp satsingen på forvaltningsplaner og tiltak i naturvernområdet, slik MD/DN legger opp til. Fylkesmannen har ellers lagt ned en del innsats i 2008 i fm. revisjon av forvaltningsplan for Hardangervidda, som nå legges ut på høring. Samarbeidet med Statens naturoppsyn går bra.

Vern som ressurs for lokalsamfunnet er en del av arbeidet med regional plan for Hardangervidda og programmet Naturarven som verdiskaper.

Fremmede arter

Signalkreps i Dammane i Brevik (bærer av krepspest) er bekjempet i 2008. Fylkesmannen hadde ansvaret for prosjektledelse og gjennomføring. Undersøkelser så langt tilsier at bekjempelsen var vellykket.

Artsforvaltning

Rovvilt, villrein og villaks har høy prioritet. Ansvaret for rovvilt blir fulgt opp. Fokuset i villreinarbeidet er på plan- og byggesak, ferdsel og tekniske inngrep. Innenfor villaks er det vedtatt ny fylkesdekkende forskrift om fiske. Det er arbeidet over lengre tid for bedre oppgang og rekruttering i Skienselva, men lite er gjennomført.

Handlingsplaner trua arter

Vi følger opp arbeidet med den foreløpige ene arten (sinoberbille).

Vannforvaltningsforskriften

Det er utarbeidet tiltaksplan for to vannområder i Telemark. Tiltaksplanene er samlet med de øvrige tiltaksplanene i vannregionen og sendt på høring i tråd med forskriften. For å komme raskt i gang med et nytt vannområde Farris/Siljanvassdraget er det etablert kontakt med Siljan og Porsgrunn kommune samt Fylkesmannen i Vestfold.

Klima

Vår innsats på dette området er lagt på formidling/veiledning og deltakelse i arbeidet med regionale klima- og energiplaner og arbeid innen bioenergi. Klimaarbeidet er satt i fokus i Fylkesmannens dialog med kommunene, og var et av hovedtemaene i vår årlige "Tilstandsrapport" og på den årlige kommunesamlingen. Det er også gjennomført en samling for kommunene i høst der planlegging etter pbl og klima var tema. Kan bli aktuelt å legge til rette for nettverksamling for kommunene første halvår 2009 sammen med Fylkeskommunen. Deltar aktivt i en interkommunal satsning på klimaarbeid i Grenlandsområdet. Dette er et arbeid som er initiert politisk og som involverer alle sektorer som kan påvirke i klimasammenheng.

Forurenset sjøbunn

Arbeidet med tiltaksbeslutning for opprydding i Grenlandsfjordene har nå kommet godt i gang igjen. Det skal gjennomføres feltforsøk med forskjellige typer tildekkingsmaterialer og på forskjellige dyp. Det skal også gjennomføres marin naturtypekartlegging og det skal utarbeides et kunnskapskart for hele fjordområdet. Effekten av reketråling i området skal blant annet undersøkes nærmere.

Det er gitt pålegg om gjennomføring av undersøkelser i sediment og grunn ved 7 skipsverft i fylket. Dette med tanke på eventuelt spredning av miljøgifter.

Forurenset grunn

Fylkesmannen følger nå opp to gamle avfallsdeponier med forurenset grunn. Det er gitt tillatelse til opprydding ved forsvarets skytefelt ved Småvatna i

Porsgrunn kommune.

Tilsyn på forurensningsområdet

Vi holder nå generelt en høyere aktivitet på tilsynsområdet. De planlagte aksjonene er fulgt som forutsatt, med egne tillegg. I tråd med de nasjonale tilsynsaksjonene er det gjennomført tilsyn ved 5 kommunale avløpsanlegg. For 10 landbruksvirksomheter er det gjennomført brevkontroll med oppfølging av krav til innlevering av PCB holdig kondensatorer. Det er gjennomført 55 tilsynsbesøk for kontroll med mottak av EE-avfall hos forhandlere. Av eget initiativ er det gjennomført tilsyn ved 10 virksomheter av forskjellig art. Samlet er det gjennomført 80 tilsyn i 2008.

Tillatelser etter forurensningsloven

Det er utarbeidet utkast til tillatelser for 4 metalloverflate bearbeidende virksomheter. Likeledes er arbeidet med nye tillatelser for avfallsdeponiene som skal drive videre nær avsluttet.

Det er gitt tillatelse til en betongvarefabrikk, ett anlegg for kabelgranulering og ett metallfragmenteringsanlegg.

Det er gitt ny utslipptillatelse for to rensedistrikter for kommunalt avløpsvann. Som følge av tilsynet ved 5 kommunale avløpsanlegg vil det avhengig av tilbakemelding fra kommunen, trolig settes i verk oppdatering av tillatelser til to eller tre avløpsanlegg.

Landbruksbasert næringsutvikling

Når det gjelder oppfølging av nasjonale og regionale strategier samt oppfølging av nasjonale målsettinger for økologisk landbruk viser vi til rapportering på resultatområde 21 og 25.

Inn på tunet, Grønt reiseliv og Innlandsfiske

Tilbyderne av "Inn på tunet" (IP) i Telemark har eget nettverk. FM er mye i kontakt med nettverket og kommunene når det gjelder spørsmål knyttet til IP. Vi er også del av nettverk for IP fylkene rundt Oslofjorden, der vi samarbeider om å arrangerer regionale IP konferanser. Telemark hadde ansvaret for IP konferanse i januar 2009. Denne samlet 100 deltakere fra hele regionen. Når det gjelder Grønt reiseliv og innlandsfiske satte vi 2008 av ressurser for å følge opp aktiviteter og initiativ i fylket. Det har resultert i 3 søknader til det nasjonale programmet for Grønt reiseliv, samt møter/samlinger. Det har vært lite nye initiativ når det gjelder innlandsfiske.

Skogbruk

Fylkesmannen har i 2008 fokusert mye på skogens viktige rolle i klimasammenheng. Vi er aktivt med i Telemark Bioenergiforum og var medarrangør av den nasjonale Bioenergiforumkonferansen som var i Skien i november. I 2008 har vi også hatt for fokus å få landbruk implimentert i miljø og energiplanene i kommunene. Med de gode markedsutsiktene vi hadde i 2008, sammen med en forbedret skogfundsordning etablerte vi i 2008 eget prosjekt for økt satsing på skogbruk. Vi viser for øvrig til rapportering på resultatområde 21.

Veterinære tjenester

FM i Telemark har fordelt kr 600 000 i stimuleringstilskudd og viser til særskilt rapport til SLF for 2008.

FM Kontroll arbeid på landbruksområdet

Viser til det som er skrevet om på resultatområde 24.

Konflikter mellom rovdyr og beiteinteresser

Landbruksavdelingen har i 2008 bistått aktivt med informasjon på møter for å avklare og forebygge mulige konflikter på dette området.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Fylkesmannen har hovedfokus på det kommunale arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Vi har gjennomført 6 tilsyn og 6 øvelser i 2008 i tillegg til veiledning. Vi har vektlagt bla. krise- og informasjonsplaner, sammenheng i de kommunale beredskapsplanene, stabsarbeid og krisekommunikasjon. Øvelsene tar utgangspunkt i de kommunale ros-analysene. I 2 kommuner hadde vi drikkevann som scenario. Her samarbeidet vi med Mattilsynet.

Fylkesmannen har stort fokus på kommunale arealplaner i f.t. samfunnssikkerhet og beredskap herunder fare for naturhendelser for eks. skred og flom.

Fylkesmannen har i 2008 arrangert klima-, beredskap- og kriseinformasjonsseminar med målgruppe kommuner og regionale etater.

Fylkesmannen's krisestab er også øvet. Atomberedskapsutvalget var deltaker under øvelsen. Det har ikke vært ekstraordinære hendelser i Telemark i 2008

Fylkesmannen har Fylkes-ROS fra 2007.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

Resultatområde 00.1 Kongelige besøk

Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 00.1 og 00.2	20	20 0
Sum:	20 0	20 0

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Hovedinnsatsen på nye naturvernområder er lagt på frivillig skogvern og arbeid med vern på Statskog SF og Opplysningsvesenets fonds skoger. I alt er 19 områder, med totalt ca. 100.000 daa (hvorav ca 91.500 daa nytt areal), under arbeid i forbindelse med skogvern. Framdriften har imidlertid vært dårligere enn planlagt. Årsakene til dette er sammensatt, men noe skyldes forsinkede leveranser fra oppdragstakere. Dessuten har prosessen i forbindelse med vern av Skrim/Sauheradjella tatt betydelig lengre tid enn forutsatt. Eksterne leveranser må forbedres med tydeligere avtaler med frister og tilbakeholding/reduksjon av honorar. Vern av storområdet Skrim/Sauheradjella ble vedtatt av Kongen i statsråd 19. desember. Fylkesmannen har meldt oppstart av verneplanprosess for sju områder på Statskog og to eiendommer eid av Opplysningsvesenets fond. Det pågår videre verneplanprosess for flere private eiendommer hvor det er tilbudt frivillig vern.

Revisjon av forvaltningsplan Hardangervidda nasjonalpark er fulgt opp (levert til DN for faglig godkjenning før høring).

Sammen med landbruksavdelingen har vi fulgt prosessen med Driftsplan Mårfjell Sameige, der forslag er oversendt Fylkesmannen.

Oppdrag med å utarbeide forvaltningsplaner for prioriterte verneområder er satt ut til konsulenter. Framdriften i forvaltningsplanene for flere av verneområdene er noe forsinket pga behov for innarbeiding av bevaringsmål før ferdigstilling og oversendelse.

Samarbeidet med Statens Naturoppsyn er godt, og rutiner følges gjennom ett vårmøte og ett høstmøte.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurser

Vi har iverksatt supplerende naturtypekartlegging i dårlig kartlagte kommuner og satt bort oppdrag med å kvalitetssikre eksisterende data. Kartleggingen er derfor fortsatt ikke fylkesdekkende.

Miljøvernveddelingen har bistått Landbruksavd. på området ”utvalgte kulturlandskap”.

Innsatsen på hjortevilt (med unntak av villrein) har vært begrenset til det mest nødvendige. Det er gjennomført en viltfaglig samling for kommunene. Viltfondsmidler er fordelt, og hensyn til trua arter er ivarettatt i arealplaner. Vi har bidratt i arbeidet med forvaltningsplaner for utvalgte trua arter.

På fiskeområder er ny forskrift innført, kalkingen er administrert, og det er tilrettelagt for felles fiskekortordning i Norsjø og Heddalsvatn. Midler til fiskeformål er fordelt.

På rovviltområdet er oppgavene utført. Gaupejakta er administrert, det samme gjelder søknader om skadefellingstillatelser. Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader er fordelt. FMTE har deltatt i møtene til rovviltnemnda. Erstatninger for tap av sau til fredet rovvilt ble behandlet og ferdigstilt før jul.

01.3 Fremmede arter og GMOer

Sanering av signalkreps i Dammane i Brevik er gjennomført. Kvalitetskontrollen har så langt vist at tiltaket har vært vellykket.

01.4 Friluftsliv

Hensynet til friluftsliv blir systematisk fulgt opp i arealplaner med spesiell fokus på strandsonen ved kysten. Ekstra bevilgninger til skjærgårdsparken er fordelt og følges opp. Samarbeidet med Skjærgårdstjenesten går bra. Tilskuddsaker er behandlet og ferdigbehandlet. Ny strandeendom i Porsgrunn kommune er sikret til friluftsmål og kystled.

Dispensasjonssaker følges opp systematisk. 18 vedtak vedtak er påklaget i 2008.

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

Ingen aktivitet på kulturminne utover klagesaksavgjørelse i byggesaker med kulturminneproblematikk og mekling i plansaker.

02.3 Kulturmiljø

Arbeidet med utvalgte kulturlandskap er gjennomført som forutsatt i samarbeid med landbruksavdelingen og kulturminneetaten i fylkeskommunen.

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

Arbeidet med vannforskriften går etter planene. Tiltaksanalysen for to vannområder i Telemark er levert. Forvaltningsplan og tiltaksplaner for de enkelte vannområdene i vannregionen er samlet i ett dokument og sendt på høring (jan.2009 av VRM).

03.2 Overgjødning og nedslamming

Vi har deltatt på kontrollaksjonen med store avløpsanlegg som forutsatt og gjennomført tilsyn ved 5 anlegg. Alle de kontrollerte anleggene har fått krav om tiltak og i løpet av 2009 skal det gis tilbakemelding. Det er behandlet to ny tillatelser for anlegg som har utvidet kapasiteten og har blitt så store at de skal behandles av Fylkesmannen.

03.3 Oljeforurensning

Deltar som medlem av Telemark IUA ved øvelser og møter ellers. Det har ikke vært noen aksjoner av betydning hvor vi har vært involvert. Ved ett tilfelle har vi tildels vært involvert. Det var en trailer som veltet og lasten var farlig avfall. Denne aksjonen ble godt håndtert av det lokale brannvesen og kommunen. Vi har ellers bidrekk til at IUA har engasjer konsulent for oppdatering av MOB kartene.

03.4 Miljøgifter

Fylkesmannen har i samarbeid med SFT etablert en prosjektorganisasjon for arbeidet med forurenset sjøbunn i Grenlandsfjorden som involverer lokale virksomheter, inkludert Grenland havn, i en referansegruppe. Norsk Hydro som har vært hovedkilden til forurensningen deltar i prosjektets koordineringsgruppe sammen med Fylkesmannen. I tillegg møter alle virksomhetene sammen med lokale interesseorganisasjoner i et såkalt Fjordforum. Det ble avholdt møte i Fjordforum i juni og møter vil bli avholdt 1 til 2 ganger årlig.

Vi sendte ut pålegg til de 7 prioriterte verftene før årsskiftet 2008 og har i løpet av første halvår 2008 hatt dialog i form av møter med samtlige virksomheter. Ett av de syv verftene trenger noe ekstra oppfølging utover høsten, men de øvrige er godt i rute til å levere i henhold til pålegg og frist ved utgangen av året.

Innenfor forurenset grunn området har vi fortsatt å lokalisere vi jobber med å finne endelige løsninger for og håper å få disse avsluttet. Vi har startet opp et arbeid mot forsvarsbygg om opprydding av forurenset grunn i et militært skytefelt og det er gitt tillatelse til oppryddingsarbeidet. Vi har også vært involvert i en vurdering av håndtering av masser knyttet til gravarbeider som berørte en gammel gassverkstomt.

03.5 Avfall og gjenvinning

Arbeidet med oppdatering av tillatelser for de deponiene som skal drive videre etter 2009 er godt i gang. Det er 4 deponier som skal ha ny tillatelse og vi har løpende dialog med alle for utarbeidelse av tillatelsene. De nye tillatelser vil trolig bli ferdig straks på nyåret.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

Vår innsats på dette området er lagt på formidling/veiledning og deltakelse i arbeidet med regionale klima- og energiplaner og bioenergi.

Klimaarbeidet er satt i fokus i Fylkesmannens dialog med kommunene, og var et av hovedtemaene i vår årlige "Tilstandsrapport" og på den årlige kommunesamlingen. Det er også gjennomført en samling for kommunene i høst der planlegging etter pbl og klima var tema. Kan bli aktuelt å legge til rette for nettverksamling for kommunene første halvår 2009 sammen med Fylkeskommunen. Deltar aktivt i en interkommunal satsning på klimaarbeid i Grenlandsområdet. Dette er et arbeid som er initiert politisk og som involverer alle sektorer som kan påvirke i klimasammenheng.

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Forskriftsregulert arbeid på luftforurensning og støy er ut fra en forureningsmessig vurdering av nytte, virkemidler og ressurser, i en periode relativt lavt prioritert. Det samme gjelder forebyggende arbeid gjennom arealplanarbeidet.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljø samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljø samarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljø samarbeid og UNEP

Vi deltar noe i internasjonal sammenheng i forbindelse med forurenset sjøbunn – ellers ingen aktivitet for tiden.

05.2 Geografisk rettet miljø samarbeid, herunder miljøbistand

Vi deltar noe i internasjonal sammenheng i forbindelse med forurenset sjøbunn – ellers ingen aktivitet for tiden.

05.3 Miljø samarbeid i nord- og polarområdene

Ikke aktuelt

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Vi har en rimelig god oppfølging på planområdet, og det er ikke større avvik i forhold til embetsoppdraget. Vi forsøker å komme tidlig inn i planprosessen, og klarer stort sett å påse at planene er i overensstemmelse med nasjonal politikk. Vi har fortsatt fokus på strandsonen (både kyst og innland), villrein, INON, landskap, biologisk

mangfold, hensynet til barn og unge, samfunnssikkerhet og jordvern. Det er overvekt av saker med utbyggingsformål fritidsboliger.

Både plan- og byggesaksaktiviteten har vært økende de siste åra, og er det enkeltområdet i embetet som trekker mest ressurser. I 2007 ble ressursbruken beregnet til nærmere 5 årsverk embetet sett under ett (jfr. FAD-rapportering).

Det er behandlet ca 300 plansaker i 2008 (bebyggelses- og reguleringsplaner, kommune(del)planer).

Det er fremmet innsigelse til 15 planer der nasjonale/regionale interesser er berørt eller at det er reist formell innsigelse på grunnlag av manglende dokumentasjon, det kan være innsigelser til flere forhold i den enkelte plansak. De fleste innsigelsene løses ved at kommunene har etterkommet innsigelsene eller at de er løst ved drøfting.

Det er utført mekling ifm 5 kommune/delplaner og 1 reguleringsplan. En kommuneplan fant sin løsning, mens de øvrige er eller skal avgjøres av MD. Avgjorte saker i MD er Porsgrunn og Skien og reguleringsplan i Skien, Fylkesmannen, Fylkeslandbrukstyret og Riksantikvaren fikk medhold. Tillegg til kommuneplanen i Porsgrunn (Bjørkøya) og kommuneplan Kragerø oversendes MD med det første.

Det foreligger uløste innsigelser til kommuneplan for Kragerø, Porsgrunn, Bø og Nome kommuner og kommunedelplaner i Drangedal, Tinn og Porsgrunn kommuner. Disse regner vi med blir avklart i 2009.

Av større regionalt planarbeid er Fylkesdelplan for Hardangervidda fulgt opp fra vår side. Planprogram er vedtatt, og planarbeidet går videre som forutsatt. Vil også delta i tilsvarende planarbeid for Setesdal øst og vesthei, men dette kan bli noe nedprioritert av hensyn til kapasitet i embetet. Det er satt i gang et nettverk for arbeid med samfunnsdelen til fylkesplanen.

Telemark deltar aktivt i Kystsonenettverket for Oslofjorden-Skagerrak, der vi blant annet har jobbet med harmonisering av klage- og plansaker for fylkene i nettverket.

I alt 114 forhåndsuttalelser til søknader om dispensasjon (pbl §7) ble avgitt i 2008. Totalt 18 vedtak ble påklaget i løpet av året, hvorav 15 berørte allmenne interesser i strandsonen, to berørte villreininteresser og en sak berørte biologisk mangfold-interesser.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Det blir gitt betydelig veiledning etter henvendelser fra kommuner og andre i enkeltsaker. Det har vært vanskelig å prioritere ressurser til systematisk veiledning. Dette vil bli styrket i 2009 ifm. ny PBL.

Kommuneplanenes bestemmelser blir gjennomgått og evt. feil eller mangler tas inn i prosessen mot kommunen. Tidlig vurdering av konsekvenser av planer og byggesaker blir gjort når det er kjente, større konsekvenser. Ellers stiller vi krav om konsekvensvurdering. Det blir stort sett gitt uttalelser til planprogram. Det blir gitt uttalelser til alle arealplaner på høring, med eller uten konsekvensutredning. I mange planer er konsekvenser dårlig utredet, og det reises innsigelse på formelt grunnlag hvis det er nødvendig.

Vi bidrar til at datasett blir oppdatert (Naturbase, INON med flere), men det er behov for bedre framdrift og kvalitet.

Andre regionale etater med innsigelsesrett blir hørt i kommuneplansaker. En annen sak er hvordan de prioriterer arealplanarbeid og om de ønsker å benytte innsigelsesretten.

Det blir rettet innsigelser til kommunale planer som er i strid med nasjonal politikk. Av og til etter at høringsfristen etter henvendelse fra oss er forlenget av kommunen. Meklinger blir gjennomført slik de skal.

Bistanden til kommunene ifm. ulovlig bygging og stengsler er begrenset til noen få enkeltsaker. Mulig styrking etter kommuneundersøkelsen høsten 2008. Har erfaring med at anmeldelser har lite for seg hvis saken ikke parallelt blir fulgt opp av kommunen som bygningsmyndighet.

God kontakt med kommunene og deltakelse på sentrale og regionale arenaer gjør at rollen som bindeledd blir ivarettatt et godt stykke på veg.

Vi har en jevn tilstrømming av klagesaker etter Plan- og bygningsloven. Alle saker blir behandlet. Saksbehandlingstiden er fortsatt noe lang (ca 100 dager), men nedadgående etter at det er satt inn mer ressurser. Antall klager på reguleringsplaner har til nå i år vært noe mindre enn tidligere år, mens antall byggesaker øker. Se rapportering til KRD (Sysam).

Saker som skal til MD blir forberedt.

Omfanget av krav om saksomkostninger i PBL-saker er lite. Det samme gjelder søknader om bygge- og deleforbud.

Mener at enkeltpersoners rettsstilling blir ivaretatt i vår forvaltningspraksis. Har få saker som bes omgjort av Sivilombudsmannen.

Vi bistår Regjeringsadvokaten etter forespørsel. Er mest aktuelt på området naturvern (erstatninger). Ikke saker de siste par årene der staten v/MD har vært saksøkt.

06.3 Samordning av statlige interesser

Formidling av statlig arealpolitikk overfor kommunene fungerer noenlunde greit. Gjøres primært i forbindelse med planbehandlingen. Overfor fylkeskommunen er situasjonen ikke tilfredsstillende, delvis på grunn av lite fokus i Fylkeskommunen. Vi deltar systematisk i Planforum (arena i Fylkeskommunen).

Vi er godt samordnet internt, men mot andre statlige etater er det begrenset. Større saker om lokalisering av statlig virksomhet har ikke vært oppe i 2008.

Det ligger sjeldent til rette for synergi mellom egne mål og mål i andre statlige sektorer i plansaker. Det er en utfordring å samordne statlige sektorer i fylkesplanen.

06.4 Kart og geodata

1. Bemanning.

- Embete ble besatt med en GIS-koordinator i 100% stilling 10.3.08
- Ved miljøvernavdelingen utfører GIS-oppgaver tilsvarende 50% stilling
- Fra 1.4 ble det også engasjert en prosjektleder i 50% stilling til prosjektet "Plan- og byggesak 2010"

2. Aktiviteter.

Hovedfokus i 2008 har vært å etablere kartinnsynsløsningen "Kart i ePhorte". Dette har bestått i å:

- Etablere og tilrettelegge en geodatabase med basis kartdata fra N250, N50 og FKB for 38 kommuner i Buskerud og Telemark
- Bygge opp og organisere innsynsløsningen slik at den blir et nyttig verktøy for ansatte ved embetene
- Tilrettelegge koplingen mellom kart og sakssystem.
- IT har deltatt aktivt og har utviklet et script som gjør det mulig å bytte ut dataset for en og en kommune i den sentrale geodatabasen. I forbindelse med disse fire første punkter har det vært hyppige samarbeidsmøter (workshops) mello Buskerud og Telemark, samt konsulent.
- Finne frem og tilrettelegge tematiske kartdata som wms-tjenester i innsynsløsningen
- Gjennomført presentasjon av "kart i ePhorte" på et avdelingsmøte på alle avdelingene ved embetet
- Gjennomført grunnopplæring i "kart i ePhorte" med 80 medarbeidere
- Gjennomført 5 møter i GIS-Ovalen
- Opplæring i geodatabase hos Geodata (3 stk)
- Grunnkurs i ArcGis hos Geodata (2 stk)
- Det legges relativt hyppige "nyttige tips" om bruk av kartløsningen på Kanalen

ansatte. På bakgrunn av tilbakemeldinger og spørsmål tyder det på at systemet ikke er veldig mye i bruk enda. Mange wms-tjenester er tilrettelagt men vi har problemer med plandata fra mange kommuner med "en" kartløsning. Pr i dag har vi ikke en fullverdig løsning mot matrikkelen, men det forventes løst i 2009.

Produksjon, kvalitetssikring, vedlikehold og ajourhold av geodata etter gjeldende SOSI-standard og de retningslinjer som blir gitt av direktoratene blir forløpende utført.

GIS-gruppa ved embetet bidrar aktivt i den regionale implementering av en ny GIS-strategi for fylkesmannsembetene.

Det er laget ny Geodataplan (for 2009-2012), hvor GIS-strategien blir integrert.

Vi prøver å sørge for at kommunene og regionale sektormyndigheter har tilgang på oppdatert geografisk miljøinformasjon ved å oversende nye data til våre overordnede fagmyndigheter etter hvert som nye registreringer foreligger.

GIS-koordinatoren veileder og støtter kommunene i geodataspørsmål i den utstrekning det er ressurser til det.

Prosjekt "Plan- og byggesak 2010", jobber aktivt med å stimulere kommunene til å etablere digital planbase som geovekstprosjekt med krav om at den inngår i FDV-avtalen med økt økonomisk andel fra Fylkesmannen.

Landbruksavdelingen bidrar aktivt i den regionale og lokale organiseringen og gjennomføringen av Norge Digitalt

Det er behandlet to klagesaker etter delingslovens, § 1-6 i 2008.

I samarbeid med Statens kartverk, Telemark fylkeskommune, regionrådene i Telemark er det etablert et eget prosjekt; Kommunesamarbeid GIS.

Fylkesmannen i Telemark har ikke WMS/WFS-tjenester pr.dags dato.

Geovekst er beskrevet under kapittel 26.2 - Samfunnsplanlegging

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Miljøstatus Norge er oppdatert i 2008. Vi legger opp til vedlikehold på et tilfredsstillende nivå.

Det legges ut miljøvern saker jevnlig på Fylkesmannens hjemmeside (i gjennomsnitt to saker pr. uke). Vi har god erfaring med at hjemmesida fungerer som kanal mot media, da de bruker hjemmesida mye, og lager saker ut fra det. I tillegg praktiserer vi direkte kontakt mot mediene på eget initiativ.

Vår bruk og oppfølging av forurensningsdatabasen er nå begrenset til å legge inn alle kontrollobjekter. For å få en fullt ut operativ database er vi avhengig av at dataene som ligger inne og legges inn er av god kvalitet. Her har vi nok en betydelig jobb å gjøre med å "vaske" eksisterende data. Vi har til nå ikke maktet å gi dette arbeidet tilstrekkelig prioritet ut fra en samlet oppgave gjennomgang.

07.3 Virkemidler og prosesser

Årsrapport 2008 Fylkesmannen i Telemark - Innhold:

Vi holder nå generelt en høyere aktivitet på tilsynsrådet. Det er engasjert ny medarbeider fra 1.03.08 og vi begynner nå å se effekten av det. Vi har fulgt de planlagte aksjonene som forutsatt, med egne tillegg. Gebyrinnbetalingen på tilsyn er dårlig i det vi kun kan kreve gebyrer i de laveste gebyrklassene. I 2008 har vi brukt ca. 1.3 årsverk på tilsyn (inkludert kommuneundersøkelsen). Det er tjent inn kr. 406.500 i gebyrer.

I tråd med de nasjonale tilsynsaksjonene er det gjennomført tilsyn ved 5 kommunale avløpsanlegg. For 10 landbruksvirksomheter er det gjennomført brevkontroll med oppfølging av krav til innlevering av PCB holdig kondensatorer. Det er gjennomført 55 tilsynsbesøk for kontroll med mottak av EE-avfall hos forhandlere.

Av eget initiativ er det gjennomført tilsyn ved 10 virksomheter av forskjellig art.

Det er levert tilsynsplan for 2009.

Tilsyn med kommunen som forvalter av miljøvernlovgivningen

To medarbeidere har vært på kurs. Vi har hatt formøte i to kommuner og avtalt gjennomføring i januar. Rapporter vil være klare til rapporteringsfristen 31.01.09. Tema for undersøkelsene har vært kommunen som myndighet på området forsøpling og ulovlig avfallshåndtering etter forurensningsloven og som myndighet for å sikre allmennhetens rett til fri ferdsel i strandsonen og langs vann og vassdrag etter friluftsløven.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 01	232	9	232	9
Resultatområde 02			0	0
Resultatområde 03	82	37	82	37
Resultatområde 04	10		10	0
Resultatområde 05			0	0
Resultatområde 06	175		175	0
Resultatområde 07	175		175	0
Sum:	674	46	674	46

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Jordbruksproduksjonen i Telemark er basert på 257 000 da jordbruksareal. På de 1641 brukene som er i drift er jordbruksarealet i snitt 150 da, gjennomsnittsalderen på brukeren 50 år og leiejordsprosenten på 51. Arbeidsinnsatsen er kalkulert til ca 1400 årsverk der kvinnene står for 400 av disse. Om lag 97 % av driftsenhetene er enkeltmannsforetak.

Økonomisk sett går 38% av foretakene med underskudd eller i balanse. En mindre andel av brukerne greier å gjøre seg nytte av jordbruksfradraget. Med den bruksstruktur og produksjonsmengde gjennomsnittsbruket står for blir jordbruksavtalens innvirkning mindre år for år. Største utfordring for å imøtekomme disse endringene er betydelig strukturendring i produksjon.

Kornproduksjonen forgår på 80 000 da fordelt på 620 bruk, potet på 3000 da og 1300 da grønnsaker. Grønnsakarealet er i vekst. Fruktproduksjonen er økende, nye sorter og produkter er på vei inn og næringen satser.

Melkeproduksjonen reduseres og er fordelt på 170 bruk med en gjennom-snittskvotepå 83 000 liter. Tilsvarende antall bruk med ammekyr. Antal sau går gradvis nedover. Har i dag i 440 fortak med 63 v.f sau i snitt. Tap av sau på beite øker. Tapstall i tabell basert på organisert beitebruk kan være missvisende. Her inngår sau fra Vestlandfylkene som går på høgfjellsbeite og har minimale tap. Tilsvarende blir tilslutningsprosent feil. Det må være en oppgave for sentrale myndigheter å fremskaffe totale tapstall for sau.

Telemark er ikke tildelt middel til rovviltkompensasjon.

Innen kraftforbasert husdyrproduksjon har svineprodusentene omstilt og lagt tilrette for fremtidsrettet produksjon. Eggproduksjonen står fremfor omlegging og fylket har stor utfordring for å holde produksjonen her.

Telemark er inndelt i 5 veterinærdistrikt. De to distriktene med lavest dyretetthet, Vest-Telemark og Tinn, er tildelt stimuleringskutt som i det vesentlige går som driftstilskudd. Vinje kommune er ansvarlig for Vest-Telemark og gjennomfører dette på en god måte.

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2008	2007
FMTE	17337	29516	80,1	2,44	7,48	5,61	5,35
Sum	17337	29516	0	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Avvirkning

I 2008 ble det avvirket 395 750 m³ gran, 232 525 m³ furu og 16 936 m³ lauv- og vedtømmer, totalt 645 211 m³. Dette er en økning på 20 996 m³ fra 2007. Det var økende avvirkning 1. halvår, men svekkede priser førte til mindre avvirkning høsten 2008.

Skogkultur

De fleste kommunene i Telemark rapporterer om en økning i skogkulturarbeider som planting og stell av ungskog i 2008. For første gang siden 2003 har antall utsatte skogplanter oversteget 1 million, det ble plantet hele 1,25 mill skogplanter i Telemark. Tilvarende ble det plantet 790 000 planter i 2004. Det ble tilplantet nærmere 900 dekar mer i 2008 enn i 2007.

Samlet har investeringene i skogkultur i Telemark økt jevnt og trutt de siste år, investeringene var på 15,0 mill kr i 2008 mot 12,2 mill kr i 2007. Strategisk arbeid i kommuner, skogeierandelslag og skogeierne innsats de senere årene har gitt resultater. For tiden pågår bl.a. prosjektet "Tid for skog i Telemark" som er et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen, kommunene og AT Skog BA, og som er støttet av både rentemidler og NMSK-midler i de fleste kommuner

Stell og pleie av ungskogen har ligger på omtrent samme nivå som de siste årene, det ble ryddet og avstandsregulert ungskog på til sammen 21 230 dekar i 2008.

Skogsveier

Investering i skogsveier i Telemark 2008 var samlet på kr 7,59 mill kr med en tilskuddsutbetaling på 2,78 mill kr. Investeringene gikk ned fra 10,5 mill i 2007, men de siste 3 år viser en gjennomsnittlig økende trend i forhold til perioden 2004 - 2006. Tilsvarende var tilskuddsutbetalingen i 2007 på kr 3,4 mill kr til veier.

Det er fortsatt høy byggeaktivitet for skogsveier i Telemark. Det ble ferdig bygd 2,3 km nye og ombygd 37,1 km skogsbilveier i Telemark i 2008 med tilskudd fra staten. Det ble samtidig bygd 2,2 km nye og ombygd 10,9 km traktorveier med tilskudd i fylket.

Hovedtyngden av innsatsen med bygging av skogsveier i Telemark er rettet mot ombygging av eksisterende veinett, dette er i tråd med Landbruksdepartementets målsetting om å fokusere på modernisering av eksisterende skogsbilveinett ved bruk av tilskuddmidlene.

Økningen i ombygging av skogsveier har vært høy i Telemark sett over en 10-års perioden, mens økningen i ombygging av traktorveinettet har vært markant i samme periode. Sett ut fra Landbruksdepartementets mål om å bruke tilskuddordningene aktivt sammen med skogeierne skogfond viser resultatene fra kommunene at denne målsettingen i stor grad er nådd mht prioritering av ombygging av skogsveier framfor nye veier.

Prisene pr meter bygd skogsbilveier for nyanlegg har også steget de siste årene, dette skyldes både økt satsing på bygging av skogsbilveiene ved bruk av sprengt og knust fjell i bærelag, avrettingslag og topplag, men også en prisoppgang i anleggsbransjen på grunn av stor oppdragsmengde generelt for alle typer bygg og anlegg. Prisen pr meter for nybygd skogsbilveier var for 2008 kr 472 kr, mens den for 10 år siden i 1998 var kr 247 kr pr meter i gjennomsnitt.

Interessen for å anlegge skogsbilveier med høy kvalitet, høy bæreevne og varige anlegg ved bruk av sprengt fjell og solide masser øker.

Skogsveier og flom

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) melder om skader i form av jordras, flomskred og utglidning av veier m.m. som følge av ekstremvær og ønsker å rette fokus på skadeårsaker og tiltak for å forhindre skader. Fylkesmannen i Telemark holdt et seminar i Bø der bl.a. NVE og representant for Naturskadefondets taksnemnd i Nedre Telemark tingrett deltok, med fokus skadeforebygging ved bygging og vedlikehold av skogsveier.

Riktig dimensjonering av bruer og stikkrenner, opprettholde vannets naturlige løp i bekker og drag og sikring mot ras og erosjon er særdeles avgjørende for å forebygge skader som følge av flom og ekstremvær.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Det regionale samarbeidet om næringsutvikling er fortsatt omfattende og godt fungerende med etablerte arenaer for alle aktører som bidrar eller har ansvar på dette området, fra virksomhetsnivå til organisasjoner og forvaltning på kommune og fylkesnivå.

De fylkesvise BU-midlene er brukt i samsvar med formålet, til næringsformål i eller i tilknytning til landbruket. Sentrale BU-midler under verdiskapingsprogrammene er benyttet når det har vært mulig. De sentrale strategiene er ivarettatt med unntak av "Trevirke – Trebasert innovasjon". Tid for skog er innvilget BU-midler og bioenergi har fått stor oppmerksomhet og plass. De regionale strategiene er fulgt i all saksbehandling. I forhold til fylkesplanen er

midlene kanalisert innenfor strategiområdene næring og bosetting samt kultur og identitet. For landbruksstrategienes del er det størst oppmerksomhet på frukt og bær, kjøtt og mjølk, rekruttering, kompetanse og nye næringer.

21.4 Verdiskapingsprogrammene

Matprogrammet

FMLA har vært og er involvert i en rekke prosesser og prosjekter på matområdet. De viktigste i 2008 i kronologisk rekkefølge:

- Grønt Rett Hjem, leverandør av økologiske grønnsaker og matprodukter direkte til forbruker, har skilt ut abonnementsordningen i et eget AS. FMLA har bidratt i prosessen.
- Matfestivalen Mersmak i Skien ble arrangert for første gang i 2008 og hadde en vellykket start. FMLA er representert i styringsgruppen og har bidratt i realiseringen av festivalen.
- Handlingsplan for lokalmat ble ferdigstilt i 2007 og sendt på høring til regionene i 2008 etter samråd med Telemark fylkeskommune. En arbeidsgruppe med personer fra næringen, fylkeskommune, kommuner og FMLA har utarbeidet en prosjektplan for å kunne engasjere en matkoordinator. Matkoordinatorens hovedoppgaver blir hentet fra Handlingsplanen for lokalmat.
- FMLA Telemark har i samarbeid med Kokkelauguet i Telemark, arrangert årets Østlandsmesterskap for kokkelæringer i Skien. For 2. år på rad ble elevkonkurransen for VG2 kokke- og restaurantfag gjennomført parallelt. Evelkonkurransen blir godt mottatt på vgs'ene og er et krevende men stimulerende tilbud til VG2 elever.
- Mat frå Telemark BA har fått midler fra VSP og BU til utvikling av selskapet med fokus på salg og distribusjon av lokalmatprodukter fra Telemark til butikk og Horeca. Selskapet har engasjert FMLA's matkontakt i et halvt år for å gjøre en jobb her (40% stilling).

FMLA har videre en løpende og god dialog med IN-Telemark på matsaker generelt og på VSP-mat saker spesielt. Det har i 2008 vært få søknader til Matprogrammet.

FMLA's matkontakt er medlem av styringsgruppen for kompetansenettverket - region øst og har deltatt på flere møter og en strategisamling. Det er knyttet gode kontakter mellom Ås-miljøet og Mat- og kompetansesenteret i Seljord ved Dyrsku Arrangement AS. Det første kurset i samarbeid med Nofima mat / Matforsk ble arrangert i november 2008.

Trebasert innovasjonsprogram

Fylkesmennene i Vestfold, Buskerud og Telemark samarbeider sammen med Innovasjon Norge, fylkeskommunene og næringsaktører om prosjektet "Økt bruk av tre", nå omdøpt til "Bygg i Tre". Fylkesmannen i Vestfold har prosjektansvaret, og prosjektet startet opp senhøsten 2007. Fylkesmannen i Telemark har for 2008 bidratt med kr 200.000 fra utviklingsmidler BU til dette prosjektet.

Lokalt er det et prosjekt i Notodden i ferd med å avsluttes, hvor Shell bygger om en bensinstasjon med spektakulær trefasade langs E 134. Fasaden er en sleppveggkonstruksjon levert av Tinnoset Sag i Gransherad.

Bioenergiprogrammet

Handlingsprogrammet for Telemark for 2008 peker på Bioenergi som ett av tre satsingsområder. Vi har dette året hatt 17 saker innen Bioenergiprogrammet med positivt tilsagn. Total bevilgning var kr. 3 355 000. Gjennomsnittlig tilsagnssum blir med dette i underkant av kr. 200 000. I fjor var antall saker 13, og bevilgningen samlet på kr. 1 294 700. Gjennomsnittlig tilsagnssum per sak var da i underkant av kr. 100 000. Dette bør være en bekreftelse på at vi nå i større grad er over på større investerings saker innen bioenergi.

Sammen med Telemark fylkeskommune, Høgskolen i Telemark, Fylkesmannen i Telemark, Innovasjon Norge og AT Skog deltar Fylkesmannen i Telemark i "Telemark bioenergiforum" som skal være en politisk pådriverorganisasjon for at Telemark skal bli et foregangsfylke når det gjelder å utnytte bioenergi til oppvarming, kraftproduksjon og drivstoff.

Telemark Bioenergiforum har i 2008 prioritert følgende:

- Arrangerte sammen med NoBio Bioenergikonferansen 2008 i Skien 18.-19. september.
- Synliggjøre hvordan bioenergi kan bidra til et bedre klima ved utarbeiding av miljø og energiplaner. Telemark

Bioenergiformum arrangerte sammen med ENOVA 2 regionale samlinger for kommunene for å øke kompetansen på området.

- Arrangert samling for varmeleverandører av bioenergi
- Videreført arbeidet med vannbåren varme i alle offentlige bygg i Telemark . FK har i 2008 konvertert til biovarme (skogflis) i flere kommunale bygg.

Sammen med Telemark Skogselskap har Fylkesmannen bidratt til etablering av nettsted med fokus på skogbruk og klima.

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

FMLA har bistått 2 kommuner i 2 saker med ulovlig spredning i tidsrommet 1/11 - 15/2. I saken i øvre Telemark har kommunens håndtering ført til klagesak som FMLA har gitt delvis medhold i. Kommunen har fulgt opp saken med pålegg. Saken ender med at foretaket har valgt å legge ned drifta med husdyr. I nedre Telemark har kommunen ikke gitt annen reaksjon enn at bonden ble bedt om å pløye ned gjødselen. Etter en helhets vurdering har kommunen valgt ikke å bruke en strengere reaksjons form.

FMLA bistår en kommune i vest Telemark med å finne løsninger for endret gjødsellagring fra pelsdyr for å hindre flueplager. I løpet av 2007 og 2008 har flueplagene tatt en slik omfang at helsemyndighetene også er koblet inn. Ekspertise fra folkehelseinstitutt vil også bli koblet inn her.

Målinger av vannkvalitet i Telemark viser at vi har en god kvalitet i fylket med unntak av 2 vannstrenger i nedre Telemark. For Børsesjøvassdraget, som er den ene, er det nå laget en forvaltningsplan som et ledd i arbeidet med vannrammedirektivet. FMLA har deltatt aktivt i dette arbeidet. Langs den andre vannstrengen skal det nå etableres kantsoner. Dette faller inn under ordningen med regionalt miljøplan.

For Børsesjøvassdraget er det definert helt konkrete tiltak som skal bedre vannkvaliteten. Her er det behov for friske penger for gjennomføring av tiltakene. Kommunens SMIL midler er ikke tilstrekkelig for dekke disse behovene. En vellykket gjennomføring av landbrukstiltak i Børsesjøvassdraget er avhengig av ekstra midler. For detaljer følg denne linken: <http://fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=832&amid=2448203>

22.3 Miljøprogram og miljøplan

I 2008 ble det utbetalt totalt kr 11022537 etter søknad høsten 2007, i alt 938 søknader. Knapt halvparten av tilskuddsmidlene gikk til forurensningstiltak (44,9%). Av enkeltordninger som er verdt å nevne, er tilskudd til Telemarkskyr. Fra 2005 til 2007 har antall dyr det er gitt tilskudd til, økt fra 50 til 109. Vi har ingen ordninger under hovedområde kulturminneverdier. Ved revisjonen høsten 2008, er det lagt vekt på at dette hovedområdet skal få sin plass i RMP.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2008 etter søknadsomgang 2007 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmiddel	Avfallsinnsamling	Annet
FMTE	691755	4952945	0	0	3771199	0	0	1606638
Sum	691755	4952945	0	0	3771199	0		

22.4 Økologisk landbruk

Fylkesmannen i Telemark har utarbeidet "Handlingsplan for økologisk landbruk i Telemark 2002 - 2010" med prioriteringer og tiltak for perioden 2006-2010. Planen skal revideres og oppdateres i løpet av 2009.

Viktige tiltak for å nå målsettinga i planen er:

- * Heve kunnskapen om økologisk landbruk hos produsenter og forbrukere.
- * Videreutvikle sterke produksjonsmiljøer i fylket.
- * Stimulere til at økologiske produsenter forblir økologiske i framtida.
- * Aktivt arbeid med omsetning og marked av økologiske produkter.
- * Aktivt arbeid med utforming av årlige tiltaksplaner og gjennomføring av disse.

I 2009 har Fylkesmannen i Telemark brukt ressurser og midler til oppfølging av økologisk handlingplan, til å stimulere til økt økologisk produksjon av korn, eksotiske grønnsaker og jordbær gjennom kunnskapsbygging og satsing i sterke produksjonsmiljøer. Vi har støttet opp om prosjektet "økoloft i kommunene" ved å bidra med finansiering av økologisk skoleprosjekt i samarbeid med kommunen og næringa. Det er satset på tydelig profilering av økologisk mat gjennom matfestival i Skien, etablering av matkoordinatorstilling, implementering av økologiske produkter i videregående opplæring innen matfag og ved etablering av et lokallag av Slow Food i Telemark. Dette er tiltak som støtter opp under "aktivt arbeid med omsetning og marked". Informasjon og bevisstgjøring om økologiske produkter er også viktige elementer i disse tiltaka.

Telemark har ved utgangen av 2008 7,6% økologisk areal (tall hentet fra Handlingsplanen fra LMD 2009). Vi har det tredje største %-vise omlagte arealet i landet. Mye av det økologiske arealet i fylket er gras. I tida framover må vi jobbe aktivt for å øke omlegginga av også andre kulturer, som korn og frukt/bær/grønt, til økologisk produksjon. Det er også viktig å få til en økt økologisk omlegging av den grovfôrbaserte husdyrproduksjonen i fylket.

Telemark har to kommuner med i "Øko-løft-prosjektet"; Fyresdal og Sauherad. Det er viktig å følge disse kommunene godt opp framover. Dette kan skje ved prioritering og bruk av økonomiske virkemidler til prosjekter knyttet opp til Øko-løft-kommunen, og det kan være ved å være støttespiller og diskusjonspartner for de involverte i prosjektene.

22.5 Tre og miljø

Vi viser her til vår rapportering under Verdiskapingsprogrammene.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Fylkeslandbruksstyret har i 2008 hatt 5 ordinære møter samt et opplæringsmøte.

Viser vi til den årlige rapporteringen som sendes SLF. Rapporten viser at fylkeslandbruksstyret har behandlet 7 klagesaker som gjelder konsesjonsøknad. Av disse ble 3 endret og 4 opprettholdt kommunens vedtak.

Videre behandlet fylkeslandbruksstyret 9 klagesaker vedrørende bo- og driveplikt. Av disse ble 6 endret og 3 opprettholdt. Videre har fylkeslandbruksstyret omgjort en bo- og drivepliktsak etter fvl § 35.

Bo- og driveplikt sakene er vanskelige. Det er ulik oppfatning mellom kommunen og fylkesmannen/ fylkeslandbruksstyret om hva som er en landbrukseiendom / "kan nyttast til landbruksdrift". Kommunen er videre opptatt av det kommunale selvstyre og finner ofte at fylkeslandbruksstyret ikke ivaretar dette hensynet i klagesaksbehandlingen.

Fylkeslandbruksstyret har behandlet 2 odelsfrigjøringsaker.

Fylkeslandbruksstyret har behandlet 8 klagesaker etter jordloven § 12. Av disse er 4 saker omgjort og 4 saker opprettholdt. Av de 8 klagesakene gjaldt 2 saker i tillegg omdisponering av dyrka/dyrkbar jord, og her er begge avslag/vedtak opprettholdt. Det ble behandlet 1 klagesak som kun gjaldt omdisponering av dyrka/dyrkbar jord. Her ble kommunens vedtak som gjaldt en mindre omdisponering av real til kårbolig opprettholdt og innvilget.

Fylkeslandbruksstyret har mottatt 2 uttalelser fra Sivilombudsmannen, ingen med kritikk.

Fylkeslandbruksstyret har videre avgitt høringsuttalelse til Rapport fra jordverngruppa "Klimaskifte for jordvernet" og til Forslag til endringer i odelslov, konsesjonsloven og jordloven. Bestemmelser om bo- og driveplikt.

Fylkesmannen har i 2008 behandlet 5 klager på 0- konsesjon. Av disse ble 4 endret og 1 opprettholdt.

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Den nye Landbruksvikarordningen.

Kommunene hadde til og med 2007 ansvaret for å organisere landbruksvikarer som kan avløse bøndene ved ferie/fritid og sykdom. Ansvaret ble fra 2008 flyttet fra kommunen til avløserlagene.

I Telemark er det 18 kommuner, samtlige kommuner har et avløserlag.

Den nye Landbruksvikarordningen ga Telemark 6 årsverk landbruksvikarer til fordeling mellom avløserlagene i fylket.

5 kommuner i Telemark har hatt kommunal landbruksvikarordning, og disse landbruksvikarene har fått tilbud om stilling som landbruksvikarer i avløserlagene.

Gjennom omorganisering og sammenslåing har 17 avløserlag tatt i mot ordningen og etablert beredskap i sine kommuner. En kommune i fylket har et avløserlag som ikke ønsket å ha arbeidsgiveransvar for en landbruksvikar. Det arbeides med å etablere landbruksvikarberedskap for bøndene i denne kommunen gjennom avløserlagene i nabokommunene.

FM Telemarks kontrollarbeid på landbruksområdet i 2008

1. Hvordan er kontrolloppgavene på landbruksområdet organisert?

- a) Ansvarlige i avdelingen (funksjon/ stilling): landbruksdirektør og nestleder
 b) Øvrig ansvars- og oppgavefordeling:

Det er opprettet 2 grupper på Landbruksavdelingen:

Gruppe for utarbeiding av risikoplan (risikoplangruppa): landbruksdirektør + nestleder + rådgiver + saksbehandler miljøforvaltning

Gruppe for gjennomføring av kontroll (kontrollgruppa): saksbehandler PT + saksbehandler SMIL + saksbehandler miljøforvaltning

2. Hva er gjort av kompetansetiltak på kontrollområdet?

a) I FMLA:

- Risikoplangruppa har deltatt på dagskurs "Risikostyring i staten" i regi av Senter for statlig økonomistyring.
- Hele Landbruksavdelingen er involvert i prosessen med utarbeiding av risikoplan for økonomiske virkemidler i jordbruket i regi av risikoplangruppa.
- Saksbehandlerne PT og miljøforvaltning har fullført kompetanseprogrammet i kontrollmetodikk i regi av SLF/Det Norske Veritas AS

b) I/rettet mot kommunene:

- Kommunesamling Telemark 24 + 25 januar 2008
  - o Orientering om kontrollprosjekt v/SLF
  - o Orientering om arbeid med kontrollplan i Telemark v/FMLA
- Fagsamling for landbruksforvaltningen 30 mai 2008
  - o Kontroll av økonomiske virkemidler – hvordan gjennomføre kontroll hos foretak v/FMLA
- Kommunesamling Telemark 4 + 5 desember 2008
  - o Kontroll og myndighetsutøvelse i det offentlige v/FMLA

3. Hvilke kontroller er gjennomført og i hvilket omfang?

Forvaltningskontroll, antall kommuner: 4

Foretakskontroll, antall foretak: 0

4. Hvilke ordninger/delordninger er kontrollert?

- Produksjonstilskudd i jordbruket med hovedvekt på saksbehandlingsrutiner, miljøkrav, økologisk drift, omsetning for ikke mva-registrerte.
- Spesielle miljøtiltak i jordbruket med hovedvekt på kulturlandskapstiltak og bygninger, saksbehandlingsrutiner, middelbruk ihht forskrift og strategi.

5. Hva slags type avvik er avdekket (presiser ift ordning/ forskrift/ vilkår i regelverk)?

Avvik	Mottaksregistrering – Produksjonstilskuddsøknader blir påført mottatt dato med penn
Avvik fra	Rundskriv 23/2008, §4.12 Journalføring og arkivering
Kommentar	Søknader om produksjonstilskudd blir ikke datostemplet når de mottas i kommunen. Rutiner for mottaksregistrering må bli bedre.

Avvik	Manglende underskrift fra søker på søknad om produksjonstilskudd
Avvik fra	Rundskriv 23/2008 – saksbehandlingsrutiner ved søknadsomgang 20. august 2008.
Kommentar	En søknad manglet underskrift fra søker. Søknaden er dermed ikke fullstendig. Kommunen har likevel godkjent søknaden for videre behandling. Dette er i strid med saksbehandlingsrutiner.

Avvik	Delutbetaling av SMIL midler – det kreves ikke skriftlig dokumentasjon ved delutbetaling av tilskudd
Avvik fra	Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket datert 04-02-2004, §7
Kommentar	Kommunen aksepterer muntlig anmodning om delutbetaling inntil 50% av løyvde tilskudd. Dette er i strid med forskriften som krever skriftlig anmodning, også ved delutbetaling. Kommunen må endre rutiner på dette området. Rutinen ved

	sluttutbetaling er god.
Avvik	Manglende rutiner for godkjenning av 5-årige gjødslingsplaner
Avvik fra	Forskrift om gjødslingsplanlegging 01.07.1999 §3, pkt 1
Kommentar	De mangler en oversikt over antall 5-årige gjødslingsplaner i kommunen og når de går ut på dato. Skriftlig søknad og godkjenning praktiseres ikke i kommunen. Dette er i strid med gjødslingsplanforskriften.

6. Hvordan er avvik fulgt opp?

Kontrollert enhet er pålagt å endre sine rutiner innen gitte frister.

7. Hva ser dere som de viktigste utfordringer i kontrollarbeidet videre fremover (eks. risikovurderinger, malverktøy, oppfølging av avvik med mer)?

Det blir helt sikkert oppfølging av avvik.

8. Har kontrollvirksomheten avdekket behov for regelverksendringer (presiser hvor i regelverk)?

Tilbakemelding	Kart over økologisk areal
Beskrivelse	Kart og oversikter fra Debio må ha samsvarende identifikasjon, slik at arealer kan kobles (kart – oversikter fra Debio). Manglende kobling kan være en kilde til feilutbetaling. Fylkesmannen melder dette til SLF og Debio

9. Andre kommentarer/ innspill (eks. generelle erfaringer fra kommuner som er kontrollert):

- Forvaltningskontrollen er godt mottatt i kommunene
- Kommunens kontroll av foretak ser ut til å være i snilleste laget. Kommunens dobbelt rolle (utvikler av landbruket kontra kontroll og fatte upopulære vedtak) oppleves som vanskelig.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2008 - antall

Klagebehandling

Embeter	Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
FMTE	5	2	0	1	0	3
Sum	5	2	0	1	0	3

Dispensasjonssøknader

Embeter	Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
FMTE	10	3	2	0	0	0	5	0	0
Sum	15	5	2	1	0	3			

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

Fylkesmannens landbruksavdeling har et godt samarbeid med kommunene, Innovasjon Norge, Fylkeskommunen og næringsorganisasjonene. Vi har god erfaring med faste arenaer som kontaktutvalget som drøftingsorgan for utarbeiding og gjennomføring av styringsplan og herunder forvaltning av BU midlene og NMSK og SMIL, samt at vi har brukt denne arenaen som drøftingsorgan både for revisjon av RMP og for gjennomføring av undersøkelse blant alle kumelkeprodusentene i fylket. Fylkesmannens ved landbruksavdeling har fast samrådsmøte med IN og FK pr kvartal. Videre er landbruksavdelingen med i styringsgruppa og i sekretariatet for Telemark Bioenergiforum og med i styringsgruppa for Beiteprosjektet i Telemark og Agder, samt med i styringsgruppa for matfestivalen "MERSMAK" i Skiens og i fellesprosjektet "Økt trebruk" i BTV. I 2008 har vi vært sekretariat for iverksetting av handlingsplan for lokal mat og vi har ansvaret for KOLA – Viken fase II. Målstyring og klimautfordringer var tema for modul 4 som samlet 100 deltakere fra kommune i Viken fylkene. Fylkesmannen i Telemark er medstifter i Norsk Kulturarv og har tett og forpliktende samarbeid både med denne stiftelsen og med Norsk Kulturlandskapsenter. Vi etablerte nettstedet www.kulturlandskap.net og har i en overgangsperiode bidratt med ressurser til videre utvikling. 2008 var siste

Bruk av de kommunerette midlene over kap 1144 post 77

	Kr
Utgifter i samband med samlinger og kurs for kommunene	40 310
Div løpende administrative utgifter knyttet til kommunesatsingen	7 690
Dekning av fellesutgifter FMTE	22 000
Kulturlandskap informasjon på nett (www.kulturlandskap.net)	30 000
Sum	100 000

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Landbruksavdelingens medarbeidere har mye kontakt med kommunene, pr telefon, e-post og gjennom samlinger og kurs. Vi har gode erfaringer med å arrangere samlinger, kurs og studieturer. Tilbakemeldinger fra kommunene er gode og de prioriterer å delta for faglig påfyll og for gjensidig erfaringsutveksling. Dette er arenaer der FM gir tilbakemeldinger og formidler forventninger. I 2008 har vi hatt 6 fagsamlinger med kommunene som målgruppe. Vi har arrangert 2 samlinger med 2 dagers varighet, og 4 en-dagers møter. I tillegg har vi møtt kommunene på fellesarena der FM opptre samlet og vi har vært ute på kommunebesøk, både i samband med behandling av enkeltsaker og mer generelt innen spesifikke fagtema. Vi har på forespørsel deltatt i politikeropplæring. Landbrukspolitiske tema er oftere på dagsorden i midtre og vestre del av fylket, der interkommunale næringsselskap også er aktive innen nærings- og utviklingsarbeid på landbruksområdet, enn i Grenland. Fylkeslandbruksstyret og landbruksdirektøren har hatt dialogmøte med politisk og administrativ ledelse i Vinje kommune. Fagdialogen med kommunene er svært utstrakt og mangfoldig. De fleste kommuner i Telemark har god kompetanse og kapasitet på landbruksområdet, men det er unntak og Notodden kommune har i 2008, og er fortsatt, underbemannet på landbruksområdet.

Årlig utarbeides det en tilstandsrapport der formålet er å beskrive tilstanden i fylket innen de ulike sektorene, samt konkret utfordre kommunene på noen viktige områder. Landbruksavdelingen fokuserte i 2008 på utfordringer knyttet til klima og jordvern.

Landbruksavdelingen har lite direkte samarbeid med KS, men vi har god dialog og samhandling gjennom representasjon i styret og utvalg.

Vi har i 2008 deltatt aktivt i arbeidet med Regionpark Telemark og forprosjektrapport er pr dato til behandling i kommunene, fylkeskommunen og Fylkesmannen. i 2008.

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Vi viser til rapportering sendt til SLF pr 1.12.2008 samt rapportering via Tskog til Skog og Landskap.

Resultatområde 26 Jord- og landskapsressurser

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Jordvern

Behov for konkrete tiltak og endret virkemiddelbruk

Vi viser til rapport for 2007 som igjen viser til Rapport fra jordverngruppa; Klimaskifte for jordvernet. Rapporten fra jordverngruppa er behandlet av fylkeslandbruksstyret i mars 2008. Et flertall i fylkeslandbruksstyret ga sin tilslutning til jordverngruppas arbeid og rapport.

Behovet for et sterkere og lovhjemlet jordvern blir mer og mer påtrengende.

Aktivitet og utfordringer

En særdeles viktig jordvernsak var nevnt også i årsrapport for 2007; Innsigelse til kommuneplan for Porsgrunn kommune – arealbruk på Vallermyrene – vei og byggeområder.

Fylkeslandbruksstyret fremmet innsigelse til denne 27. mars 2007. Avgjørelse ved MD falt i 2008, og fylkeslandbruksstyrets innsigelser ble tatt til følge. Det er likevel fortsatt en utfordring å finne en løsning på samferdselsproblemene i området uten at jordvernet blir skadelidende. Og det vil fortsatt være press på jordbruksområdene på Vallermyrene – bl.a. med tanke på utvidelse av forsknings- og høyskoleområdet på Kjølnes.

Fylkeslandbruksstyret har i 2008 fremmet innsigelse ut fra jordvern hensyn til del av kommuneplanforslag for Nome kommune. Dette gjelder areal som for mer enn 10 år siden – under press – var akseptert å omdisponere til utbyggingsformål, men som kommunen ennå ikke har startet konkret reguleringsplanlegging for bruk av.

Kulturlandskap

Arbeidet med revisjon av Regionalt miljøprogram har gitt økt fokus på biologisk mangfold og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap. Det har ført til etablering av nye tilskuddsordninger som vi mener i større grad skal være målrettede i forhold til nasjonalt miljøprogram. Samhandlingen med organisasjonene, kommunene og andre aktører har vært svært god, også med nabofylkene Vest-Agder og Aust-Agder. Det er etablert et samarbeid med Skog og Landskap for å utrede mulige felles objektive kriterier for spesielt verdifulle kulturlandskap.

Arbeidet med Utvalgt kulturlandskap i jordbruket er gjennomført i henhold til oppdraget. Jomfruland og Stråholmen er Telemarks kandidat og ligger nå til sluttvurdering hos oppdragsgiverne. Arbeidet har ført til økt interesse for de verdiene og mulighetene som synliggjøres gjennom dokumentasjon og prosess. Planlegging og gjennomføring følges som en ”pilot” av forskningsprogrammet Grønt partnerskap, der NINA og Norges Bondelag er eiere.

Samarbeid mellom aktørene på regionalt nivå hos fylkesmannen og fylkeskommunen har utviklet seg i positiv retning gjennom aktiv deltakelse i arbeidet med RMP og Utvalgt kulturlandskap. Flere felles initiativ er under utvikling, også i nært samarbeid med landbruksorganisasjonene, Bioforsk og andre fagmiljøer i regionen.

26.2 Samfunnsplanlegging

Landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter

Arbeidet med sikring av at landbrukets arealinteresser blir ivaretatt i samfunnsplanleggingen i fylket er i hovedsak gjort rede for i fylkeslandbruksstyrets arealprogram 2004 - 2008. Dette er fulgt opp i 2008. Planforum, der kommunene og regionale myndigheter møtes for å diskutere arealplaner, er brukt aktivt også i 2008. Her blir det fra landbruksavdelingens side bl.a satt fokus på jordvern, kulturlandskap og på utviklingsmuligheter for landbruket generelt. Landbruksavdelingen gir dessuten rutinemessig innspill til kommuneplanens samfunnsdel når disse er lagt ut til høring, og setter også i slike sammenhenger fokus på landbrukets utviklingsmuligheter.

Arbeidet med revisjon av forvaltningsplan for Hardangervidda Nasjonalpark har pågått også i 2008. Dette er et samarbeid mellom tre fylker, og landbruksavdelingen har vært aktiv i denne sammenheng. Et utkast til ny forvaltningsplan er oversendt Direktoratet for naturforvaltning i slutten av året - med tanke på en åpen høring. Landbruksavdelingen har deltatt også ved pågående arbeid med Fylkesdelplan for Hardangervidda.

Geovekst og Norge digitalt

Fylkesmannen har tilgang til **alle** kartdata i Norge Digitalt gjennom medlemskap betalt av FAD.

Fylkesmannen deltar aktivt i eksisterende og nye geovekstprosjekter. I 2008 ble det startet opp 7 prosjekter hvor landbruksparten andel utgjør kr. 802.000. Økonomien i slike prosjekter fordeles over flere år. I 2008 var landbruksparten ansvarlig for kr. 893.000, som dekkes av kontantmidler fra Skog og Landskap. Geovekst gir klare gevisnster ved samhandling i kartleggingsprosjekter. Bl.a. har vi hatt 2 store prosjekter hvor skogbruket har deltatt med vesentlige midler i forbindelse med områdetaksering.

Kardataene, samt nasjonale og kommunale wms-tjenester er tilgjengeliggjort for embetets ansatte gjennom kartinnsynsløsningen.

GIS-aktiviteten er beskrevet under kapittel 06.4 - Kart og geodata.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 21	243	243 0
Resultatområde 22	63	63 0

Resultatområde 23	48	48	0
Resultatområde 24	80	80	0
Resultatområde 25	139	139	0
Resultatområde 26	125	125	0
Sum:	698	0	698

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

31.1 Tilsyn

Fylkesmannen i Telemark har i 2008 hatt en omfattende tilsynsvirksomhet. I tillegg til felles nasjonalt tilsyn er det foretatt tilsyn på følgende felt / områder :

* Alle privatskolene i fylket - 2 grunnskoler, 3 videregående skoler og 1 internasjonal grunnskole har hatt tilsyn i forhold til Privatskoleloven - §§ 2-2, 2-3, 3-1, 3-6, 3-9, 3-10, 4-1, 4-2, 5-1, 5-2, 5-3, 6-2 og 6-3, samt kap. 7A i Forskrift til Privatskoleloven. Tilsynet ble lagt opp etter systemrevisjonsmetoden.

* Barnehagemyndigheten i 4 kommuner i forhold til Barnehageloven - §§ 1, 2, 10, 11, 16, 17 og 18. Tilsynet ble lagt opp etter systemrevisjonsmetoden.

* Skoleeiere i 2 kommuner i forhold til Introduksjonsloven § 21a - "Forholdet til Forvaltningsloven". Temaet har vært "Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap - overgangsordningen". Tilsynet ble her lagt opp etter en forenklet systemrevisjonsmetode.

* Fylkeskommunen som skoleeier i forhold til Opplæringsloven §§ 3-2 og 13-10. Temaet har vært årstimetall for elever i videregående opplæring, og tilsynet er utført etter retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet. Egen rapport er sendt.

* Skoleiere i 4 kommuner i forhold til Opplæringslova § 5-7. Temaet er om kommunen gir spesialpedagogisk hjelp til barn før opplæringspliktig alder. I 4 kommuner viste det seg nødvendig å korrigere GSI-tallene da de først rapporterte tallene viste seg å være feil. Dette ble gjennomført som et skriftlig tilsyn.

* Skoleiere i 6 kommuner i forhold til Opplæringslova § 8-2, organisering av elever i "pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarlege grupper". På grunnlag av GSI-rapportering pr. 01.10.08 ble det gitt skriftlig pålegg til en kommune (en skole) om å øke timetallet til undervisning (- se også under resultatområde 31.3).

Felles for alle tilsynene er at de er basert på en risikovurdering fra Fylkesmannens side. I de tilfeller der det er avdekket avvik fra loven, har den enkelte skoleeier fått en frist på seg til å lukke avviket. Dette har Fylkesmannen fulgt opp gjennom eget kvalitetssystem. Gledelig er det at samtlige skoleeiere følger opp sine respektive frister.

Når det gjelder Fylkesmannens vurdering av om det er ført tilstrekkelig tilsyn i forhold til det som synes å være faktisk behov, er vår mening at tilsynsvirksomheten må økes / forsterkes. Det viser seg at kommuner / fylkeskommune har mangler i sine respektive kvalitetssystemer, slik at avvik fra ulike lovkrav lett oppstår. Så langt har Fylkesmannen kun én skoleeier som ikke har fått avvik i løpet av vår tilsynsvirksomhet de siste årene.

Tilsynsoversikt utdanningsområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommenter
FMTE					■		
FMTE					■		
FMTE	Sauar Friskole	Privatskoleloven m/forskrifter	Avvik 1: Sauar Friskole har ansatt en person i 85 % stilling som lærer uten at vedkommende fyller kravene til kompetanse. Avvik 2: Sauar Friskole mangler vedtak, individuell opplæringsplan og halvårsrapporter for en av elevene som får spesialundervisning.	Ingen	■	Systemrevisjon	
			Avvik 1: International School Telemark har ikke oversatt viktige dokument om virksomheten til norsk. Avvik 2: International School Telemark har	Merknad 1: Privatskoleloven § 4-4 slår fast at undervisningspersonalet har rett til lønns- og arbeidsvilkår			

FMTE	International School Telemark	Privatskoleloven m/forskrifter	<p>kontraktsvilkår om bortvisning fra skolen ved gjentatte brudd på ordensreglementet eller ved manglende betaling av skolepenger. Avvik 3:International School Telemark krever betaling utover skolepenger for skoleturer. Avvik 4:International School Telemark informerer ikke i utlysningsteksten om at det vil bli krevd politiattest ved tilsetting. Avvik 5:International School Telemarks ulykkesforsikring for elever gir lavere erstatning ved død eller medisinsk invaliditet enn det som er kravet i forskriften. Avvik 6:International School Telemark mangler eller har mangelfulle individuelle opplæringsplaner for flere av elevene som får spesialundervisning. Skolen har heller ikke utarbeidet halvårsrapporter for elevene som får spesialundervisning. Avvik 7:Styret ved International School Telemark har ikke et forsvarlig system som sikrer at skolen blir drevet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.</p>	<p>som i tilsvarende offentlige skoler. Det omfatter også pensjonsvilkårene. Dette er likevel ikke til hinder for at personalet kan godta andre vilkår. En viktig forutsetning for å godta andre vilkår, er at den enkelte lærer på tilsetningstidspunktet har tilstrekkelig kunnskap om de lønns- og arbeidsvilkår som gjelder for lærere i den offentlige skolen i Norge. Skolen har således et informasjonsansvar overfor undervisningspersonalet - og et særlig ansvar overfor dem som har begrenset kunnskap om lønns- og arbeidsvilkår i Norge og i tillegg ikke snakker norsk. Merknad 2:Undervisningspersonalet ved privatskoler skal ha kompetanse i samsvar med opplæringsloven § 10-1 med tilhørende forskrift. Skolen skal sørge for at undervisningspersonell har den kompetanse som privatskoleloven krever. Dersom det ikke er tilgang på personell som fyller kravene til kompetanse, åpner privatskoleloven § 4-2 tredje ledd for midlertidig tilsetting. Undervisningspersonell som ikke oppfyller kompetansekravene, kan ikke få fast tilsetting, og de kan maksimalt tilsettes for et skoleår av gangen.</p>	■	Systemrevisjon	
				<p>Merknad 1:Undervisningspersonalet ved privatskoler skal ha kompetanse i samsvar med opplæringsloven § 10-1 med tilhørende forskrift. Skolen skal sørge for at undervisningspersonell har den kompetanse som privatskoleloven krever. Dersom det ikke er tilgang på personell som fyller kravene</p>			

FMTE	Kvitsund Gymnas	Privatskoleloven m/forskrifter	<p>Avvik 1: Kvitsund Gymnas' inntak av elever gjennomføres ikke i samsvar med privatskoleloven. Skolen har ikke en oversikt som viser hvordan den enkelte søker er rangert i forhold til prioriteringsgrunnlaget i inntaks-reglementet. Skolen benytter i tillegg inntakskriterier som ikke står i reglementet. Avvik 2:Kvitsund Gymnas' ulykkesforsikring for elever gir lavere erstatning ved død eller medisinsk invaliditet enn det som er kravet i forskriften. Forsikringen har unntaksbestemmelser utover det som følger av forskriften. Avvik 3: Kvitsund Gymnas' praksis rundt enkeltvedtak om spesialundervisning tilfredsstillende ikke lovkravene.</p>	<p>til kompetanse, åpner privatskoleloven § 4-2 tredje ledd for midlertidig tilsetning. Undervisningspersonell som ikke oppfyller kompetansekravene, kan ikke få fast tilsetning, og de kan maksimalt tilsettes for et skoleår av gangen. Arbeidsmiljøloven og diskrimineringsloven regulerer tilsetning av undervisningspersonale og annet personale ved skoler som er godkjent etter privatskoleloven. Skolene kan innhente opplysninger om hvordan søkerne stiller seg til religiøse eller kulturelle spørsmål når dette er begrunnet i stillingens karakter, jf. diskrimineringsloven § 7 andre ledd. Kap 14.2 i Ot. prp.nr. 33 (2002-2003) om lov om frittstående skolar omhandler kompetanse-krav for undervisnings-personalet. I kap 14.2.4 står det: "Ved tilsetjing i stillingar som har relevans for å fremje formålet til verksemda, kan det etter arbeidsmiljølova § 55A mellom anna leggjast vekt på om søkjaren deler det livssynet eller formålet som verksemda skal fremje, og korleis søkjaren stiller seg til skolen sitt syn på religiøse spørsmål. Det skal gjerast ei konkret vurdering av stillinga, og denne vurderinga bør gjerast av leiinga eller styret for verksemda."</p>	■	Systemrevisjon
FMTE	Fyresdal Vidaregåande Steinerskule	Privatskoleloven m/forskrifter	<p>Avvik 1:Fyresdal Vidaregåande Steinerskule har tilsatt undervisningspersonell som ikke har pedagogisk utdanning. Avvik 2:Fyresdal Vidaregåande Steinerskule har ikke etablert tjenestepensjonsordning for de ansatte etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.</p>	Ingen	■	Systemrevisjon
			<p>Avvik 1: Toppidrettsgymnaset i Telemark har tilsatt undervisningspersonell i faste og midlertidige stillinger som ikke har pedagogisk utdanning. Avvik 2: Toppidrettsgymnaset i Telemark har i ordensreglementet for orden og oppførsel på treningsleire bestemmelser om bortvisning og betaling som er i strid med</p>			

FMTE	Toppidrettsgymnaset i Telemark	Privatskoleloven m/forskrifter	reglene i privatskoleloven. Avvik 3: Toppidrettsgymnaset i Telemark har en ulykkesforsikring for elever som gir lavere erstatning ved død eller medisinsk invaliditet enn det som er kravet i forskriften. Forsikringen har også unntaksbestemmelser utover det som følger av forskriften. Avvik 4: Toppidrettsgymnaset i Telemark informerer ikke i utlysningsteksten om at det vil bli krevd politiattest ved tilsetning. Avvik 5: Toppidrettsgymnaset i Telemark har et system som ennå ikke fungerer i praksis for å vurdere om kravene i privatskoleloven og forskriftene til loven, blir oppfylt.	Ingen	■	Systemrevisjon	
FMTE	Telemark fylkeskommune	Timetall i videregående skole / Opplæringsloven §§ 13-10 og 3-2	Avvik 1: Fylkeskommunen tilfredsstiller ikke kravene til forsvarlig system for planlegging av minste årstimetall etter opplæringsloven § 13-10, jf. § 3-2.		■	Skriflig tilsyn	Fylkesmannen har fulgt opp tilsynet med veiledning til fylkeskommunen og rektorene på alle skolene. Fylkeskommunen sentralt har satt i gang arbeid for å etablere et system som tilfredsstiller lovkravet. Den forverra økonomiske situasjonen gjør det vanskeligere enn før for skolene å gi elevene de timene de har krav på.
FMTE	Voksenopplæringen i Siljan kommune	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap - overgangsordningen	Avvik etter Introduksjonsloven § 21a - Forholdet til Forvaltningsloven : Siljan kommune oppfyller ikke særregler som er knyttet til saksbehandlingen for nyankomne innvandrere og som er fastsatt i Forvaltningsloven.	Siljan kommune utarbeider en individuell plan for elever i overgangsordningen, men har ikke fattet enkeltvedtak.	■	Åpningsmøte - gransking av et forhåndsdefinert dokumentunderlag - sluttmøte.	Tilsynet var en nyttig gjennomgang i en kommune som ikke hadde alle formaliteter på plass. Det gav også muligheten til noe veiledning i etterkant.
FMTE	Voksenopplæringen i Tinn kommune.	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap - overgangsordningen.	Avvik etter Introduksjonsloven § 17 - Rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnsfag :Tinn kommune har ført opp en person som ikke omfattes av målgruppen knyttet til overgangsordningen (opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere).	Tinn kommune har ikke utarbeidet enkeltvedtak som samsvarer helt med gjeldende krav.	■	Åpningsmøte - gransking av forhåndsdefinert dokumentunderlag - sluttmøte.	En nyttig gjennomgang av et område som ikke er helt i samsvar med lovkravene. Kommunen uttrykte behov for veiledning som med dette kunne tilbys i etterkant.

31.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen har mottatt i alt 71 saker. 4 av disse gjaldt spesialpedagogisk hjelp før skolealder. Alle disse 4 sakene var feilsendt, da ingen av dem var behandlet av kommunen, de ble derfor ikke realitetsbehandlet av fylkesmannen.

5 av sakene gjelder voksenopplæring og er ikke synliggjort i tabellen over klagesaker.

De 62 sakene som gjenstår og som ble tatt til behandling (jf tabell) fikk i alt 40 medhold/delvis medhold, mens 22 ikke fikk medhold. Tilsvarende tall for 2007 var 67 i alt, 20 medhold/delvis medhold og 47 avslag. I år fikk langt flere som klaget på standpunkt karakter medhold. Grunnen til det er at fylkesmannen nå ikke lenger aksepterte begrunnelser for karakterene ut fra gammel læreplan (L-97). Vi viser ellers til oversikt og utfall av behandlingen i tabelldata.

Fylkesmannen behandlet 34 klager på standpunkt karakterer i grunnskolen i 2008 mot 25 i 2007. Klager i vg opplæring var 3 sist år, mot 13 i 2007. Ellers er vel å merke at antall klager ikke er svært stort i Telemark fylke. Antallet holder seg noenlunde stabilt.

		Type klage	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Sum
FMTE					
FMTE					
FMTE	Klage i grunnskolen	Standpunkt karakterer	28	6	34
FMTE	Klage i grunnskolen	"Andre klager": skoleskyss, skolebytte	11	14	25
FMTE	Klage i videregående opplæring	Særskilt inntak	1	2	3
FMTE					
FMTE					

31.3 Grunnskolen informasjonssystem, GSI

Tilsyn etter § 8-2 Organisering av elevene i grupper.

Ved gjennomgang av foreløpige GSI-tall var det funnet 8 skoler i Telemark som så ut til å bryte Stortingets forutsetning om "pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarlige grupper". Ved ny kontroll av tallene i de aktuelle kommuner viste det seg at det i de fleste tilfeller var feilføringer. En kommune fikk pålegg fra Fylkesmannen om å øke timetallet til undervisning.

Det vises forøvrig til rapport sendt 25.03.2008 til Utdanningsdirektoratet etter gjennomført skriftlig tilsyn våren 2008, vår sak 2008/232, dok 9.

31.4 Informasjon og veiledning

Det har vært gjennomført planlagte veiledningssamtaler med fire kommuner. Målgruppa har vært ordfører, ledere for politisk utvalg på fagområdet, ansatte i kommuneadministrasjonen samt representanter for styrere og skoleledere.

Fylkesmannens nettsider brukes aktivt som en informasjonskanal som også omfatter veiledning. I tillegg gis veiledning på direkte henvendelser pr. telefon, e-post og brev.

Gjennom kontaktmøter med kommunene tre ganger pr. år gis det også informasjon og veiledning om bl.a. politiske føringer, regleverk og rettsikkerhet samt andre relevante tema.

Saksbehandling av konkrete klagesaker har også et tydelig innslag av informasjon og veiledning. Både elver, foresatte og kommunene er adresater for denne type veiledningsarbeid. Slik veiledning foregår ofte pr. telefon.

Fylkesmannen i Telemark utarbeider hvert år en tilstandsrapport for fylket. Denne brukes bevisst i møte med kommunene og gir informasjon om tilstand, forventninger og politiske føringer.

31.5 Eksamen og nasjonale prøver

Fylkesmannen har gjennomført de oppgavene som er definert i styringsskrivene som gjelder nasjonale prøver og eksamen. Fylkesmannen har brukt 30 ukeverk for å gjennomføre oppdraget.

Telemark hadde i 2008 ansvar for gjennomføring av sentralt gitt eksamen i norsk for grunnskolen. I forbindelse med innføring av det nye prøveadministrasjonsprogrammet PAS, brukte Fylkesmannen mye tid på opplæring og brukerstøtte til ansvarlige i kommuner og skoler. Sjøl om programmet hadde en del oppstartproblemer som i perioder medførte store frustrasjoner både hos oss og på skolene, blei eksamen og sensur gjennomført på en tilfredsstillende måte. Ingen elever blei direkte berørt av de tekniske problemene med programmet. Organisering av lokalt gitt eksamen i grunnskolen er overlatt til kommunene og dette fungerer tilfredsstillende.

Informasjonen som fremkommer av prøver og eksamener er i en viss grad brukt i tilsynsarbeidet. Informasjonen er i stor grad tatt opp som tema i fellesmøter med kommunene, i regionale møter og møter for hele fylket.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Leirskoleopplæring og tilskudd til grunnskoleopplæring av barn og unge bosatt i asylmottak

Fylkesmannen kontrollerer at forutsetningene og kriteriene for ordningene er tilstede.

Det er foretatt tertialrapportering (del 1 økonomirapportering og del 2 tilskuddsforvaltning), jf. fullmaktsbrevet fra Utdanningsdirektoratet.

31.8 Koordinering av sensur for sentralt gitt eksamen i videregående opplæring

31.9 Forvaltning av private skoler i utlandet

31.10 Pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske private skoler i utlandet

Resultatområde 32 Oppgaver tilknyttet Kunnskapsløftet og annet utviklingsarbeid

32.2 Kompetanseutvikling

Fylkesmannen har bidratt til gjennomføring av Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008 i henhold til beskrivelse av oppgaver og ansvar. Det vises til ressursrapporteringen for samlet ressursbruk i arbeidet med kompetanseutviklingsstrategien.

32.3 Skoleporten

Fylkesmannen har gjennomført de oppgavene som er definert i styringsskrivene som gjelder Skoleporten. Vi har brukt 4,2 ukeverk for å utføre oppdraget.

"Nye Skoleporten" blei lansert i desember 2007, og tidlig i 2008 var det behov for en del praktisk brukerstøtte til kommuner og i noen tilfeller også til enkeltskoler. For å informere om mulighetene som ligger i Skoleporten og for å sette fokus på resultatoppfølging, arrangerte Fylkesmannen i april tre regionale samlinger med kommunene. På samlingene hadde Fylkesmannen en grunnleggende innføring i arbeid med statistikk og analyse av ulike datakilder. Skoleporten blei presentert og de viktigste funksjonene blei demonstrert med konkrete eksempler fra deltakende kommuner. Fylkesmannen hadde videre samla sentral informasjon om kommunene og klargjort presentasjoner. Disse blei brukt til drøfting av ressursbruk og resultater. Resultater fra Skoleporten er i liten grad brukt i tilsynsarbeidet.

32.4 Nasjonale strategiplaner, program og utviklingsoppgaver

Likeverdig opplæring i praksis 2007-2009

Telemark har 4 fokusvirksomheter som for tiden er: Kverndammen barnehage og Lunde skole i Skien, Porsgrunn voksenopplæringscenter og Hjalmar Johansen videregående skole. I samarbeid med NAFO arrangerer Fylkesmannen to nettverksmøter i året. I tillegg til repr. fra virksomhetene møter Høgskolen i Telemark og representant for Pedagogisk senter med ansvar for språkl.min. samt prosjektleder for Språkløftet i Skien kommune. Fylkesmannen leder møtene og skriver referat.

I 2008 har det i april vært gjennomført fylkeskonferanse med tema: Språklæring, innholdslæring og læringsutbytte for språklige minoriteter v/Kamil Øzerk fra UiO. Skien kommune sto for arr. på vegne av Fylkesmannen som holdt innledningen.

I 2008 har det vært gjennomført etterutdanningskurs i regi av Høgskolen i Telemark med tema: Den nye læreplanen, kartleggingsverktøyet og veilederen. Dette ble gjennomført med 1 dag i mai og 1 dag i september. I gjennomføringen samarbeidet Høgskolen med to av fokusvirksomhetene; Stridsklev skole (som da var fokusvirksomhet) og Porsgrunn voksenopplæringscenter. Fylkesmannen sto for kursinvitasjonen.

Lærende nettverk

Fylkesmannen har sammen med Høgskolen i Telemark bidratt til å gjennomføre prosjektet "Lærende nettverk". De tildelte midlene er overført til høgskolen og til skolene som deltar i prosjektet. Fylkesmannen har deltatt på de samlingene høgskolen har hatt med deltakerskolene og har ellers vært med i planlegging av praktiske tiltak og arrangementer knyttet til prosjektet.

Internasjonalisering

Fylkesmannen har bare i liten grad bidratt med informasjon, koordinering og erfaringsspredning knyttet til utviklingsprosjekter i EU-programmene. En medarbeider deltok på SIU's studiereise til Berlin i februar. Informasjon om programmene er i en viss grad videresendt eller lagt ut på Fylkesmannens nettsider. Det oppleves til tider som en motsetning å skulle stimulere til aktiviteter knyttet til internasjonalisering, og samtidig drive tilsyn med at alle aktiviteter i skolen skal knyttes direkte til kompetansemål i læreplanene. Skal internasjonalisering prioriteres, bør det komme klare oppdrag og målformuleringer.

"Gi rom for lesing"

I forlengelsen av strategien "Gi rom for lesing" har Fylkesmannen opprettholdt et samarbeid med Telemark fylkesbibliotek med tanke på lesestimuleringstiltak. Det ble i likhet med året før arrangert et seminar om skolebibliotek. Statssekretær Lisbeth Rugtvedt innledet seminaret med tanke på den sentrale satsningen som er realisert, og en fulgte opp med flere gode foredragsholdere som fokuserte på temaet lesestimulering.

Den kulturelle skolesekken

Fylkesmannen deltar i en utviklingsgruppe i fylket som setter fokus på ulike kulturtiltak i forbindelse med "Den kulturelle skolesekken". Gruppen består av i tillegg til representanten fra Fylkesmannen 3 repr. fra skoler i fylket, 2 kommunekoordinatorer, 2 repr. fra "Kulturskatten" og DKS-rådgiveren. Gruppen møtes 2 ganger i halvåret og gjennomgår blant annet de forestillinger som skal tilbys eleven i fylket på de ulike årstrinn.

Kunnskapsløftet - fra ord til handling

Idet strategien "Fra ord til handling" tok en annen form enn tidligere, ble det ingen utvelgelse av skoler til en veiledet runde. Derimot orienterte Fylkesmannen om innhold og trykksaker på skoler som hadde fått stimuleringsmidler fra året før til øvrige skoler i fylket.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Veiledning

26.03 - Vinje kommune: skolefaglig ansvarlig og skoleledere, om lovforståelse kap 5

04.06 - Notodden kommune: PP-tjenesten, om lovforståelse kap 5, særlig § 5-3

14.11 - Telemark fylkeskomm: skolefaglig ansvarlig, kap 5 i § 13-10 andre ledd

26.11 - Kvitsund gymn, privat skole: rektor og medarbeidere, om saksbehandl.regler i kap 5

03.12 - International School Telemark, privat: rektor og medarbeidere, om saksbehandl.regler i kap 5

19.12 - Telemark fylkeskommune: skolefaglig ansvarlig og PPT, om presisering av omfang i sakkyndig vurdering.

Informasjon/veil

4 ganger i løpet av året: ledermøte med de 10 PP-kontorene i Telemark, informasjon og veiledning om statlig politikk på området, inkl tilpasset opplæring.

30.11 - Kontaktmøte med skole- og barnehagefaglig ansvarlig: statistikk spesialundervisning,

Gjennom hele året: telefoner fra skolefaglig ansvarlig, rektorer og foresatte om lovfortolkning og regler for saksbehandling i forbindelse med enkeltvedtak om spesialundervisning.

Kurs

27.05 - Målgruppe: alle i hele fylket som fatter enkeltvedt om spesialundervisning, PPT og skolefaglig ansvarlig; (90 deltakere), om presisering av lovkrav i kap 5

Vurdering av måloppnåelse: I hht fullmaktsbrevet har midlene gått til finansiering av en stilling øremerket tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning for barn, unge og voksne med særskilte behov, som opplistet over. I tillegg har stillingen vært benyttet til klagebehandling på området spesialundervisning for alle grupper samt revisjonsledelse av alle 6 tilsynene i Felles nasjonalt tilsyn 2008 på området tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det har i alle situasjoner der det er naturlig vært benyttet og henvist til Veilederen, revidert utgave 2004.

Fylkesmannens vurdering er at målet for 2008 er nådd når det gjelder spesialundervisning i en inkluderende skole, mens området tilpasset opplæring ikke i tilstrekkelig grad har vært tema ut over felles nasjonalt tilsyn. Imidlertid har det vært tema på et kontaktmøtet med skolefaglig ansvarlig. Diskusjonstema var utfordringene rundt innsparinger og kutt i rammetimetallet i skolen, som igjen påvirker kvaliteten i den tilpassa opplæringa og fører til økt press på spesialundervisning.

32.6 Utviklingsarbeid – Urfolk og nasjonale minoriteter

32.7 Opplæring innenfor kriminalomsorgen

Resultatområde 38 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

38.1 Tilskuddsforvaltning

* Rapporteringer pr 25. januar, 1. mai og 12. september i oppdragsbrevet er utført.

* Rapportering pr 28. februar. Fylkesmannen har gjennomført formalia- og rimelighetskontroll av opplysningene i søknadene på de ulike søknadsordningene.

38.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen har i 2008 mottatt 5 klagesaker etter barnehageloven med forskrifter. Dette er en økning i forhold til 2007, da det bare var 1 klagesak etter barnehageloven.

Alle klagesakene i 2008 gjelder tildeling av kommunalt tilskudd til private barnehager. 2 av sakene var ubehandlet ved årsskiftet.

-1 sak ble tilbakesendt kommunen på grunn av feil saksbehandling

- kommunens vedtak ble opprettholdt i 1 sak
- klageren fikk medhold i 1 sak.

Klagesaksbehandling barnehageloven med forskrifter

		Type klage	Medhold/delvis medhold	Avslag
FMTE	Klage etter barnehageloven med forskrifter	Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tiskudd, § 6	1	1
FMTE				
FMTE				

38.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har gitt generell informasjon i møter med alle kommunene, og for øvrig gitt veiledning til enkeltkommuner etter behov. I etterkant av tilsynsbesøk har kommunene ofte ønsket informasjon og veiledning om enkelte tema i lovverket.

Fylkesmannen har gjennomført følgende kurs for kommunene:

Kursdag om økonomisk likeverdig behandling av barnehager i fht offentlige tiskudd.

Målgruppen var både barnehagefaglig og økonomisk personale fra kommunene. Hovedforeleser kom fra Telemarksforskning. I tillegg ble egen barnehagefaglig og juridisk kompetanse benyttet.

Todagers kurs om kommunens tilsyn med barnehagene.

Målgruppe var barnehageansvarlig/tilsynsansvarlig i kommunen. Faglig ansvarlig var Marianne Svege og Eric Bacher-Røed fra FM i Hordaland. Kurset ble gjennomført med ca 30 deltakere, hvorav 10 fra Aust-Agder.

38.4 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn etter barnehageloven i 4 kommuner. Systemrevisjon er benyttet som metode ved alle tilsyna.

Tema for tilsynet i alle kommunene har vært kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet, og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder pedagognorm, dispensasjoner og organisering av styrerressurser.

I V-planen hadde fylkesmannen lagt opp til tilsyn på barnehageområdet i 6 kommuner i 2008, men måtte redusere antallet til 4 av kapasitetshensyn, bla på grunn av vakanse i stillinger. Valg av kommuner ble vurdert ut fra at alle kommuner skal ha tilsyn på barnehageområdet over en viss periode, og blir tidsmessig samordnet med annet tilsyn til kommunen i den grad det er mulig.

Fylkesmannen har ikke gjennomført hendelsesbasert tilsyn i kommunene dette året, men et par henvendelser fra enkeltbarnehager vedrørende økonomisk likeverdig behandling har medført at fylkesmannen har etterspurt kommunens håndtering av disse sakene.

Tilsynsoversikt barnehageområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik/Funn	Frist for lukking av avvik	Pålegg	Merknad	Ressursbruk	Kommentar
FMTE					☐			
FMTE	Hjartdal kommune	Kommunens tilsyn med barnehagene, Kommunen som godkjenningsmyndighet, og Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning	1 avvik: Kommunen fører ikke tilsyn etter barnehageloven	01.07.2008	☐	Merknad 1: Hjartdal kommune har mangelfulle rutiner for godkjenning av barnehager etter barnehageloven. Merknad 2: Kommunen kunne ikke vise til et oppdatert delegasjonsreglement for saker etter barnehageloven.	2 ukeverk	
FMTE	Nissedal kommune	Kommunens tilsyn med barnehagene, kommunen som godkjenningsmyndighet, og kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning	Avvik: Kommunen fører ikke tilsyn med barnehagene etter barnehageloven	15.09.2008	☐	Merknad: Kommunen har en organisering på barnehageområdet som kan gjøre det vanskelig å gjennomføre tilsyn og fatte vedtak på noen områder.	2 ukeverk	
		kommunens tilsyn med barnehagene, kommunen som						

FMTE	Sauherad kommune	godkjenningmyndighet, og kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning	Ingen avvik		■	Ingen merknader	2 ukeverk	
FMTE	Skien kommune	Kommunens tilsyn med barnehagene, kommunen som godkjenningmyndighet, og kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning	Ingen avvik		■	Merknad: Kommunen skiller ikke tydelig nok på tilsyn og eieroppfølging av kommunale barnehager	2 ukeverk	

Resultatområde 39 Oppgaver tilknyttet Barnehageløftet og annet utvikling

39.1 Utbygging

Samtlige kommuner i fylket har oppfylt regjeringas målsetting i forhold til utbygging, og har lagt tilrette for å oppfylle lovkravet om rett til barnehageplass fra 2009. Fylkesmannen har hatt jevnlig kontakt med politisk og administrativ ledelse i kommunene om temaet.

Fylkesmannen har gitt informasjon om og drøftet Ot.prp.nr.52 om rett til plass i barnehage i fellesmøte med alle kommunene, samt gitt info om aktuelle tilskuddsordninger, og spesielt ordningen med tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler. Det er gitt slikt tilskudd til 4 barnehager fordelt på 2 private og 2 kommunale. Flere søknader kommer.

39.2 Kvalitetsutvikling

Fylkesmannen har etablert samarbeid med Høgskolen i Telemark (HIT) når det gjelder barnehagesektoren, og har faste møter der en utveksler informasjon og drøfter ulike samarbeidstiltak, som planlegging og tilrettelegging av kurs- og etterutdanningsvirksomhet rettet mot barnehagene, rekrutteringsspmål mv.

To møter med Høgskolen ble gjennomført i 2008.

Etter drøfting med kommunene ble kompetansemidlene også i 2008 i sin helhet fordelt til kommunene etter en fordelingsnøkkel. Fylkesmannen har satt som vilkår for å få utbetalt midler at kommunen har utarbeidet en plan for kompetanseutvikling i kommunale og ikke-kommunale barnehager. Planen skal ta utgangspunkt i den nasjonale kompetansestrategien. Alle kommunene søkte om midler og sendte inn oppdaterte kompetanseplaner.

Fylkesmannen har ikke gjennomført egne kompetansetiltak rettet mot barnehagepersonalet, men har samarbeidet med høgskolen om tilrettelegging av kursvirksomhet som barnehager og kommuner har kunnet kjøpe fra høgskolen.

Vi har også samarbeidet med Høgskolen og NAFO om kompetansetiltak i fht minoritetspråklige barn, og gitt økonomisk støtte til prosjektbarnehager og finansiering av storsamlinger, se resultatområde 39.3.

En planlagt todagers konferanse med tema "Rom for likeverd" som HIT skulle arrangere i samarbeid med fylkesmannen ble avlyst p.gr. av for få deltakere.

Eget samlet ressursbruk på resultatområdet er 0.10 årsverk.

39.3 Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder

Tilgjengelighet/universell utforming.

I samarbeid med fylkeskommunen og en pilotkommune har Fylkesmannen gjennomført en konferanse for kommunene når det gjelder tilgjengelighet /universell utforming. Fylkesmannen gir også informasjon om regelverket og om aktuelt veiledningsmateriell til kommuner og barnehageeiere i forbindelse med planlegging av nye prosjekter.

Minoritetspråklige barn

I samarbeid Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) og høgskolen i Telemark (HIT) gjennomfører Fylkesmannen kompetansetiltak rettet mot barnehagene i fylket. Arbeidet foregår som prosjektarbeid og nettverksamlinger for utvalgte barnehager, og temadager/storsamlinger rettet mot alle barnehager. Fylkesmannen koordinerer arbeidet mellom NAFO, HIT og barnehagene, skaffer deltakerbarnehager, planlegger og gjennomfører storsamlinger mv.

18 barnehager har deltatt i 2008. I tillegg er det arrangert 2 storsamlinger med tilsammen ca 200 deltakere.

Eget samlet ressursbruk på nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder er 0.13 årsverk.

Ressursrapportering

Internt tillitsvalgtarbeid - 6 ukeverk - er ikke inkludert i ressursrapporteringa.

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 31	143	42	143	42
31.1 Tilsyn	44	24	0	0
31.2 Klagesaksbeha	24	4	0	0
31.5 Eksamen og na	21	14	0	0
31.7 Tilskuddsforv	4	0	0	0
Resultatområde 32	17	17	17	17
32.2 Kompetanseutv	11	1	0	0
32.3 Skoleporten	1	3	0	0
Resultatområde 38	46	6	46	6
38.1 Tilskuddsforv	16	2	0	0
38.4 Tilsyn	14	2	0	0
Resultatområde 39	6	14	6	14
Landsdekkende oppgaver – Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0
Sum:	212	79	212	79

Barne- og likestillingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven og lov om registrert partnerskap

42.2 Anerkjennelsesloven

42.3 Barneloven

42.5 Veiledning og informasjon

Resultatområde 43 EØS-avtalens finansielle ordninger

Resultatområde 44 Familievern

Ingen tilsyn avholdt i 2008

Ikke mottatt verken muntlige eller skriftlige klager i 2008

Resultatområde 45 Barnevern

45.1 Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med den kommunale barneverntjenesten

Tilsyn med barnevernsinstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med barneverntjenesten rapporteres i egen rapport til Barne- og likestillingsdepartementet pr. 01.03.09. Det vises også til kap. 2, Velferd, helse og personleg tenesteyting, underpunkt om tilsyn.

45.2 Fritak for taushetsplikt

45.3 Kompetansetiltak/Informasjonsvirksomhet

Rapporteres i egen rapport til Barne- og likestillingsdepartementet innen 01.03.2009

45.4 Biologisk opphav

45.5 Eidsvoll omsorgssenter for barn - tilsyn og klagebehandling

45.6 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

I henhold til Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet datert 26.11.2008, har dette oppdraget blitt endret. Fylkesmannens rapporteringsoppdrag har blitt overtatt av NKVTS. Øvrig aktivitet på området blir omhandlet i Årsrapport til BLD pr. 01.03. 2009.

Det vises også til rapportering på resultatområde 84.10 til Helse- og omsorgsdepartementet.

Resultatområde 46 Universell utforming

Fylkesmannen innhentet i 2008 eks. på tilgjengelighetsutbedring " gode løsninger " i kommunene. Fylkesmannen, fylkeskommunen og pilotkommunen Porsgrunn har hatt jevnlig møter om universell utforming. Vi har samarbeidet om opplæringsaktiviteter og avholdt bl.a seminar om universell utforming i oktober 2008 med ca 60 deltagere fra kommunene i Telemark. (Det 3. seminaret om uu som er holdt i Telemark) Fylkesmannen etterspurte i invitasjonen til dette seminaret bilder av utbedringer gjort i kommunene. Bildene ble lagt ut på Telemark fylkeskommunes hjemmesider, i forbindelse med informasjon om seminaret. Fylkesmannen har videre tildelt midler til utbedring av friområder i Bamble, Sauherad og Porsgrunn. Oppfølging av tilgjengelighetskartlegging på Statens hus og Fylkeshuset i Telemark. Utbedringstiltak er gjennomført med bl.a. automatisk døråpner i inngangen på Statens hus, og tilrettelegging av møterom på Fylkeshuset i Skien.

Resultatområde 48 Likestilling

Det vises her til rapportering under kapittel 1.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE	Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	
Resultatområde 42	72	72	0
Resultatområde 44	0	0	0
Resultatområde 45	123	123	0
45.1 Tilsyn med ba	70	0	0
Resultatområde 46	1	1	0
Resultatområde 48		0	0
Sum:	196	0	196
			0

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

51.2 Vergemålsloven

Fylkesmannen behandlet 9 klager på vedtak fattet av overformyndieret i 2008.

Innstilling fra to overformyndier til lån av umyndiges midler ble godkjent i to saker.

Det ble ikke gjennomført desisjon av overformyndierenes kommunereviderte regnskap eller av hjelpevergeregenskapene i 2008.

Det har ikke vært arrangert kurs i 2008, men det ble påbegynt planlegging av kursdag for hjelpeverger som skal gjennomføres i mai/juni 2009.

Fylkesmannen har fått opplyst fra Grenland overformyndier at de får mange henvendelser fra personer med psykisk sykdom. Noen av disse har også et rusproblem. Nest etter demente er psykisk syke, unge og voksne den gruppen de får flest søknader fra, ofte gjelder dette behov for hjelpeverger. En del har et stort gjeldsproblem og har fått betalingsanmerkning. Det er vanskelig å hjelpe denne gruppen og overformyndieret gir uttrykk for at de savner en bedre samordning av tilbud og tjenester fra aktuelle instanser. Umyndiggjøring er sjelden til hjelp. De siste årene har det vært en person hvert år som er umyndiggjort ved Grenland overformyndier.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMTE	11	0
Sum	11	0

51.3 Forliksrådene

51.4 Tilsynsråd for fengslene

51.5 Tomtefestelov

51.7 Kommunale politivedtekter

51.8 Hundeloven

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Det ble registrert 657 nye saker. Det ble utbetalt til sammen kr 4 688 744. For fritt rettsråd ble det utbetalt kr 4 387 630. Det ble registrert 628 nye saker som gjaldt fritt rettsråd og 29 saker under fri sakførsel.

For fri rettshjelp i saker for kontrollkommissjonen for psykisk helsevern var utbetalingen kr 301 114. Antall saker var 36.

Kvartalsvise statistikker for 2008 er oversendt Justisdepartementet.

52.3 Navneloven

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Fylkesmannen har satt fokus på særskilte risikoområder via tilsyn i kommunene, møter i Katastrofeberedskapsrådet og innspill til kommunale arealplaner. Vi har også deltatt på møter vedr. problemstillinger knyttet til reparasjon/åpning av amoniakktanken på Herøya, Porsgrunn.

En av medarbeiderne er representert i fylkesberedskapssjefenes arbeidsutvalg. Vedk. har bla. i den sammenheng vært med i styringsgruppen i prosjekt hos Post og Teletilsynet "Samfunnskritiske brukere i f.t. ekom".

Vi har startet opp med å benytte GIS i beredkapsammenheng, et området hvor vi har stort forbedringspotensiale. Beredskap deltar i embetets GIS-gruppe.

2 av 3 medarbeidere innen samfunnssikkerhet og beredskap har ansvar for tilrettelegging, detaljplanlegging og informasjon, av besøk fra Kongefamilien. I 2008 har fylket hatt 2 besøk inkl. 3 dagers besøk av Kronprinsparet. Dette har påvirket den totale aktiviteten innen samfunnssikkerhet og beredskap.

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser

Fylkesmannen har Fylkes-ROS fra 2007. Kommunale ROS-analyser er tema på tilsyn. Fylkes-ROS'en har tatt utgangspunkt i risiko-områdene i de kommunale ROS- analysene og innspill fra medlemmene i Fylkesberedskapsrådet.

På bakgrunn av Fylkes-ROS'en har vi utarbeidet tiltakskort ("Hvem gjør hva") for 2 sentrale risiko-områder.

53.3 Arealplanlegging

Fylkesmannen går igjennom alle innkomne kommunale planer, konsekvensutredninger og event. fylkesplaner og gir innspill i den grad samfunnssikkerhet og beredskap er aktuell problemstilling, spesielt i f.t. skred, flom, kvikkleire og industri. Vi har også fokus på klimaendringer i denne sammenhengen. Ulike kartlegginger for eks. flomsonekart er til stor hjelp i denne sammenhengen. GIS er tatt i bruk som verktøy ved innspill til arealplaner.

Vi har også vært i et planutvalgt sammen med NVE og orientert om hvordan samfunnssikkerhet og beredskap skal ivaretas i plansammenheng.

Kommunene fokuserer selv i større og større grad på samfunnssikkerhet og beredskap i kommunale planer. Dette innebærer at vi for 2008 ikke har reist innsigelse.

Fylkesmannen deltar i aktuelle planforum.

53.4 Veiledning og systematisk gjennomgang og vurdering av kommunene

Når det gjelder kommune- og fylkesplaner, vises til pkt. 53.3.

Fylkesmannen har over tid hatt en langtidsplan for gjennomføring av tilsyn og øvelser. 2008 er år 2 i en 3-års syklus. 6 tilsyn er gjennomført i forhold til denne planen som foretas som systemrevisjon. Samordning med andre tilsyn på embete foretas i form av tidspunkt for tilsynene. Embetet har ikke samordning mot andre fagmyndigheter. Samordning mot brann har ikke være aktuelt, men vi var observatør på et branntilsyn.

Fylkesmannen gjennomførte høsten 2008 klimaseminar. Vi har også hatt seminar for beredskapskoordinator i kommunene hvor hovedtema var skogbrann og erfaringer fra de kommunale tilsynene.

Fylkesmannen er representert i Beredskapsnettverket i Grenland, interkommunalt samarbeid for 6 kommuner innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Utvikling av helhetlig og samordnet krise- og beredskapsplanverk i kommunene er et sentralt tema på tilsyn og blir fulgt opp på øvelsene.

I 2008 har det ikke vært kontakt med KDS.

Fylkesmannen har revidert sitt planverk i f.t. SBS.

Når det gjelder samordning av planverk på regionalt nivå, har det vært møte med Mattilsynet regionalt for å starte prosessen med samordning av atomplanverkene. Vi har også deltatt i øvelse hos Mattilsynet. Fylkesmannen har samarbeidet med de øvrige fire Fylkesmennene rundt Oslofjorden for oppfølging av seminaret "Krise i fjorden" fra 2007. Samordning av planverk er her et sentralt tema.

Det har ikke blitt tatt initiativ for oppfølging av dambruddsbølgekartene overfor beredskaps- og redningsetatene. Vi har imidlertid fokus på kommunens oppgave med å kunne etablere et evakuerings- og pårørende senter. Kommunene er også blitt gjort oppmerksom på at politiet forventer at kommunene kan etablere dette.

Det har ikke vært satt spesifikt fokus på helsemessig og sosial beredskap pga ressursituasjon på sosial- og helseavdelingen. Beredskap har hatt vannverk som scenario på 2 kommuneøvelser hvor vi har samarbeidet med Mattilsynet. Smittevernkonferanse er arrangert i samarbeid med sosial- og helseavdelingen. Det har også vært møte med Blefjell sykehus for å diskutere ansvars- og rollefordeling.

Det har ikke fra sentralt hold vært forespørsel om å bidra for oppdatering av skjermingsverdige objekter.

Fylkesmannen har hatt kontakt med forsvaret for å få tilpasset BFF og SBS.

Det har ikke vært aktuelt å bistå Fylkeskommunen for koordinering av sivil transportberedskap.

54.2 Kommuneøvelser

Fylkesmannen har som nevnt under pkt. 53.4, en syklus for gjennomføring av tilsyn og øvelser. I h.t. denne har vi øvet 6 kommuner. Utgangspunkt for scenario er bla. de kommunale ros-analysene. Det blir satt sterkt fokus på kommunikasjon, informasjon og stabsarbeid. Politiet, forsvaret og sivilforsvaret deltar på de fleste kommuneøvelsene.

I tillegg har vi hatt 2 varslingsøvelser overfor kommunene. Formålet er å se spesielt på om varsler kommer fram til kriseledelsen i kommunene. Vi leier UMS for å ha et tilfredsstillende verktøy for varslings-oppgaven.

54.3 Regional samordning – øvelse

Krisestaben er blitt øvet i forbindelse med øvelsen som DSB arrangerte for Fylkesmannen.

54.4 Havneberedskap – øvelse

54.5 Samarbeid med Forsvaret – øvelse

Fylkesmannen deltar i det sivil-militære kontaktmøte for å være gjensidig oppdatert på våre ansvarsområder.

Det har ikke vært aktuelt å planlegge felles øvelse med forsvaret. Forsvaret deltar imidlertid på de fleste kommuneøvelsene.

54.6 Regional samordning

Fylkesmannen har ikke gjennomført møte i Fylkesberedskapsrådet (utsatt til febr. -09). Atomberedskapsutvalget var deltaker på øvelsen for Fylkesmannens krisestab, se pkt 54.3. Katastrofeberedskapsrådet for Grenland hvor Fylkesmannen har sekretariatet og fylkesberedskapssjefen er medlem, har hatt flere aktiviteter, bla. table-top som innledning til øvelse Tyr i 2009. Etablering av befolkningsvarslings for Grenland har også vært tema.

Fritaksordningen er fulgt opp.

Røde Kors er representert i Fylkesberedskapsrådet. Bruk av frivilliges organisasjoners ressurser er jevnlig tema i møter med kommunene.

Skogbrannovervåking fungerer i h.t. de avtaler som er inngått. Fylkesmannen har i sin høringsuttalelse om skogbrannberedskap vektlagt at skogbrann må inngå i kommunenes ROS- analyser og våre tilsynsoppgaver. Telemark har i flere år utprøvd EIS-modellen med kart- og datastøtte fra Fylkesmannen. Vi anbefaler at denne modellen legges til grunn for organisering av framtidig skogbrannsløkking.

54.7 Utvikling av nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE)

54.8 Felles digitalt nødnett

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannens krisestab er blitt øvet, jfr. pkt. 54.3. I tillegg er det gjennomført seminar for krisestaben. Tema var besøk og orientering hos politiet og brann/110- sentralen og orientering om Mattilsynets beredskapsoppgaver.

Instruks og planer for kryptoutstyr og sambandstjenesten er oppdaterte. Gradert samband med unntak av telefax og telefon er ute av drift. Viser til tidligere års rapportering.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har hatt møter med politiet for å legge til rette for god kommunikasjon mellom politi-kommune-Fylkesmann dersom krisen skulle oppstå. Vi har vært i møte med NVE vedr. flom for å være foreberedt dersom dette skulle inntreffe.

Fylkesmannen har arrangert kriseinformasjonsseminar for informasjonsmedarbeidere i kommunene, regionale etater og Fylkesmannen.

Fylkesmannen rapporterte i forbindelse med eksplosjon på Herøya (Porsgrunn). Ulykken rammet kun bedriften. Det var således ingen skader eller noen som ble skadet utenfor fabrikkområdet. Innkalling av Fylkesberedskapsrådet var derfor ikke aktuelt.

55.3 Evaluering

Ingen kommuner har vært berørt av en større krise eller hendelse.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 51	16		16	0
51.2 Vergemålslove	2		0	0
Resultatområde 52	82		82	0
52.1 Fri rettshjel	81		0	0
Resultatområde 53	57		57	0
Resultatområde 54	41		41	0
Resultatområde 55	9		9	0
Sum:	205	0	205	0

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Se punkt 61.2 Omstilling og fornying i kommunene nedenfor.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Det har vært tilrettelagt for utvikling og omstillingsarbeid i kommunene gjennom bruk av skjønnsmidler i fire samarbeidsregioner.

I 2008 ble det holdt tilbake 7 mill. kr. som ble fordelt til dette formålet. (Se punkt 62.2.)

Det holdes jevne møter med ledere av samarbeidsregionene og fylkesmannen for rapportering og oppfølging av prosjektene. Det er fokus på erfaringsutveksling

1. Grenlandssamarbeidet

Felles IKT satsing for Grenland

Interkommunalt geodatasamarbeid i Grenland

Klimakutt i Grenland

Utredning om samordning og styring av felles eierskap til kommunale bedrifter og selskaper

2. Kongsbergregionen

Skjønnsmidlene har vært brukt til tre hovedaktiviteter.

IKT utviklingsprogram

Skoleutviklingsprogram

Barnevernsprogram.

3. Midt-Telemarkrådet

Infrastruktur for teknisk IKT samarbeid

Støttebehovet for fagsystem og turnussystem i helsesektoren.

Høykomprosjektet e-kommuneprojekt. Integrering av felles ikt-system.

Faglig utvikling og nettverksbygging gjennom fagkonferanser.

Entreprenørskap i skolene.

Førebyggjande folkehelse

På trygg grunn, fagsamarbeid mellom videregående skoler.

Prosjekt langtidssjukemeldte

Utvikling av kommunelovens §28 a-f avtaler.

Profileringstiltak – vertskommunekompetanse

4. Vest-Telemarkrådet

Samordning og kvalitetsutvikling av tiltak retta mot barn og ungdom

Kvalitetskommuneprojektet (Fyresdal).

Digitalisering av reguleringsplaner

Kommunal tjenesteutvikling i det digitale samfunn

Integrert dataflyt: Sak/arkiv, kartsystem og byggesøk.

Forsystem for fakturering. Interaksjon med kart og økonomisystem.

Forprosjekt, universell utforming av kommunale hjemmesider

Forprosjekt, web-tilgang politiske møter.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Alle kommuner og regionale statsetater er informert om prosedyrene i kap. 10A i kommuneloven, og fylkesmannens rolle. Responsen fra eksterne tilsynsetater har vært noe mangelfull. En noe spesiell ressursituasjon i embetet i 2008 har ført til at dette arbeidet ikke har blitt tilgodesett med så mye tid som ønskelig. Vi kommer til å ta tak i dette i 2009.

Vi har etablert en intern arbeidsgruppe for arbeidet med samordnede oversikter over planlagt tilsynsaktivitet.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Bø kommune er eneste gjenværende ROBEK kommune i Telemark. Fylkesmannen har måttet kontrollere budsjettet til Bø kommune flere ganger før endelig godkjenning i løpet av 2008.

Det er behandlet og godkjent 2 garantisaker og 7 lånesaker.

Alle årsbudsjettene for kommunene i Telemark er kontrollert og gjennomgått for 2008.

To kommuner gikk ut av ROBEK registeret i 2008, nemlig Notodden og Sauherad.

62.2 Økonomiforvaltning – veiledning

Fylkesmannen har i samarbeid med Telemarksforskning informert og veiledet kommunene, vi har hatt samlinger i forbindelse med kommuneproposisjonen og statsbudsjettet.

Fylkesmannen har formidlet og oversendt ulik informasjon til kommunene både som elektornisk post og statestikk og informasjon for nedlasting på vår hjemmeside på internett.

Kommuner med økonomisk ubalanse har fått særskilt oppfølging gjennom tett kontakt og besøk. Dette har omfattet Notodden, Sauherad, Nome, Kragerø og Bø.

Finansforvaltningen følges opp etter gjennomgang av regnskapene.

I samarbeid med Telemarksforskning er det laget et eget nøkkeltallhefte for kommunen i Telemark. I vår dialog med kommunene har vi brukt nøkkeltallhefte og Kostra-data.

Fylkesmannen i Telemark ble tildelt en ramme på 26,6 mill.kr. eksl. DAA i skjønnsmidler for 2008.

Vi har som tidligere holdt igjen 7,0 mill.kr. til finansiering av kommunenes utviklings og moderniseringsprosjekter. Dette er midler som vil bli fordelt på kommunene gjennom samarbeidende regioner.

Fylkesmannen har erfaring for at regionrådenes prioritering har vært sammenfallende med midlenes moderniseringsformål. Det er imidlertid ønskelig med større grad av sikkerhet for at deler av midlene brukes til prosjekter som er mer sentralt anlagt i forhold til statlig politikk. Etter drøftinger internt og med regionkoordinatorene, har vi for 2007 holdt tilbake 0,7 mill.kr. til bruk i et fylkesdekkende prosjekt om utvikling av digitale kommuneplaner. Fylkesmannen vil videreføre slik målrettet styring av deler av prosjektmidlene.

Fylkesmannens fordeling for 2008 har klar ROBEK-profil.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Embetet bruker betydelige ressurser på veiledning og opplæring av kommunale politikere og ansatte. Vi har gjennomført flere avtalte kommunebesøk med kommunal- og forvaltningsrettslige foredrag.

Det brukes også betydelig tid på løpende veiledning ved telefonhenvendelser.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMTE	2	2					2	
Sum	2	2	0	0	0	0		

63.2 Valg

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Antall klager på avslag om begjæringer om innsyn, jf. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd

Embeter	Antall
FMTE	6
Sum	6

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Fylkesmannen har mottatt to inndelingssaker sent i 2008. Den ene berører grensen mellom Bø og Seljord kommune, og vil bli avgjort av fylkesmannen. Den andre gjelder grensen mellom Tinn i Telemark og Nore og Uvdal i Buskerud, og er av slik art at den vil bli oversendt departementet til avgjørelse etter forberedende behandling av fylkesmannen. I denne saken avventes uttalelse fra Buskerud fylkeskommune.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Det vises til stimulering av interkommunalt samarbeid gjennom fordeling av skjønnsmidler til regionkoordinatorene.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Totalt i 2008 behandlet Fylkesmannen i Telemark 188 klager på vedtak etter plan- og bygningsloven (herav 42 som settefylkesmann). I 56 av sakene ble kommunens vedtak omgjort/opphevet. Av disse fikk 45 medhold i klagen. 11 vedtak ble opphevet pga formelle feil. De fleste omgjøringer knytter seg til dispensasjoner i strandsonen. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var i 2008 på 3,5 md. Saksbehandlingsskapasiteten til klagebehandling var ved årsskiftet 2008/2009 på 4,6 årsverk. Dersom det ikke skjer utforutsette endringer i bemanningen i 2009 regner vi med at gjennomsnittlig saksbehandlingstid vil gå noe ned i 2009.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Det er behandlet to klager over ekspropriasjonsvedtak i 2008.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMTE	0	0	0	
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMTE	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 61	5	0
Resultatområde 62	35	0
Resultatområde 63	5	0
Resultatområde 64	5	0

Resultatområde 65	3	3	0	
Resultatområde 66		0	0	
66.1 Byggesaker	207	0	0	
Sum:	53	0	53	0

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 73 Sosialtjeneste

73.1 Lov om sosiale tjenester

Det vises til egen rapportering til Statens Helsetilsyn, sendt 20.01.09

73.2 Arbeids- og velferdsforvaltningen og sosiale tjenester – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Det vises til egen rapportering, sendt Arbeids og velferdsdirektoratet 02.02.09.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Rapportering har blitt sendt fra NAV fylke direkte til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Rapportene har blitt utarbeidet i nært samarbeid med Fylkesmannen.

73.4 Gjeldsrådgivning

Se egen rapportering til AVdir datert 02.02.09.

73.5 Kartlegging av funksjons- og arbeidsevne

Fylkesmannen har gitt midler til opplæringsstiltak i 2 kommuner i 2008. Oppdraget anses som avsluttet, i og med at verktøyet Arbeidsevnevurdering har blitt tatt i bruk ved alle nye NAV kontor.

Resultatområde 74 Levekår

74.1 Handlingsplan mot fattigdom

For boligsosialt arbeide vises det til egen rapportering, sendt Arbeids- og velferdsdirektoratet 02.02.09.

Resultatområde 78 Innvandring og integrering

78.1 Statsborgersaker

Det vises til telefonintervju mellom Fylkesmannen, IMDI og FAFO 18.02.09 og innsendt materiale til FAFO 16.02.09.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMTE	1	14

Sum	1	
-----	---	--

78.2 Bosetting av flyktninger

Husbankens regionskontor i Arendal har deltatt på NAV / sosialledersamling, samt samling av ansatte i NAV og sosialtjenesten og orientert om Husbankens låne- og tilskuddsordninger.

Det vises også til rapportering under område 84.10.

Arbeidet er også en del av folkehelsearbeidet i Telemark.

78.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere(introduksjonsloven)

Fylkesmannen har mottatt 1 klage etter introduksjonsloven i 2008. Klagen gjelder stans av introduksjonsprogram i 1 måned på grunn av at deltaker ikke ønsker tildelt språkpraksis plass. Klagen ble mottatt hos Fylkesmannen i desember.

78.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Tilskuddsforvaltning

Det er gjennomført tilsyn i 2 kommuner i forhold til Overgangsordningen. Fylkesmannen har kontrollert og godkjent undervisningstimer

Det er rapportert tall til IMDI 15.09. og 01.02. Fylkesmannen fører kontroll med kommunenes søknader og etterser at det søkes om tilskudd innenfor ordningen.

Resultatområde 79 konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sametinget

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 73	67	54	67	54
Resultatområde 74	2		2	0
Resultatområde 78	14	2	14	2
Resultatområde 79			0	0
Sum:	83	56	83	56

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Har rapportert til direktoratet om antall beboere under 50 år i alders- og sykehjem tidligere

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Det vises her til rapportering under pkt. 2.2 Velferd, helse og personleg tjenesteyting for dette området.

76.2 Individuell plan

Individuell plan er gjennomgående tema i samlinger med ansatte i sosial- og helsetjenestene. Vi har ikke hatt egen opplæringsdag for dette temaet i 2008.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Fylkesmannen i Telemark har gitt råd og veiledning om kvalitetsarbeid, kvalitetsstrategien (IS -1162), praksisfeltets anbefalinger (IS-1502) og "Hvordan holde orden i eget hus" (IS-1183) i en rekke møter, samlinger og konferanser med helse- og sosialtjenesten. Vi har delt ut flere hundre eksemplarer av nevnte veiledere i relevante fora.

Vi har i mange sammenhenger hatt fokus på kvalitetsstrategien og kvalitetsforbedring, herunder 4 større konferanser, og ca 20 møter med helse- og sosialtjenesten. I tillegg har vi hatt 2 undervisningsdager for sykepleierstudenter i Høgskolen i Telemark hvor kvalitetsforbedring har vært hovedtema.

Vi gjennomførte en større konferanse med ca 150 deltakere med tema "Utsatte barn og unge". Her hadde vi kvalitetsforbedring som tema med fokus på kvalitetsstrategien og anbefalingene fra praksisfeltet. Konkretisering av anbefalingene var vektlagt. Foredragsholder kom fra Helsedirektoratet.

Vi har også fokus på kvalitetsforbedring og kvalitetsstrategien i oppfølging av tilsyn i helse- og sosialtjenesten.

I forbindelse med styrking av oppfølgingstjenester i bosted for bostedsløse har vi fokus på kvalitetsstrategiens mål. De kommuner som søker tilskudd må redegjøre for hvordan kommunen sikrer best mulig kvalitet på tjenestene i tråd med målene i Nasjonal kvalitetsstrategi. 6 kommuner i Telemark har søkt tilskudd.

Vi har gjort nettstedene "helsebiblioteket" og "og bedre skal det bli" kjent i møter og på Fylkesmannens nettsted.

Det er ikke opprettet læringsnettverk i Telemark. Vi har hatt fokus på kvalitetsforbedring i vår løpende kontakt med helse- og sosialtjenesten i Telemark. Vi har gjort kjent at tjenesten kan få råd og bistand fra oss etter forespørsel, så langt våre ressurser rekker.

FMT har hatt fokus på "veileder for implementering av internkontroll" i tilsynssammenheng og i vår øvrige kontakt med sosial- og helsetjenesten i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Det er tilsammen delt ut flere hundre eksemplarer av veilederen "Hvordan holde orden i eget hus" IS- 1183

76.5 Felles digitalt nødnett

Ingen aktivitet og rapportering for Telemark.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Fylkeslegen er medlem av Lokal Redningssentral (LRS) i Telemark, og har i den sammenheng deltatt på flere LRS-møter i 2008, for det meste holdt på Politihuset i Skien. LRS tar seg av beredskap ved både flom og andre naturkatastrofer, brann, forlis, trafikkulykker, pandemier, atomulykker m.m. Fylkeslegen har også blitt medlem av Fylkesberedskapsrådet, som ikke er et operativt organ men som har rådgivningsoppgaver ved liknende hendelser som beskrevet foran. Fylkesmannens sosial- og helseavdeling har i 2008 begynt planleggingen for å innhente og revidere kommunenes beredskapsplaner for sosial- og helseområdet. Dette arbeidet fortsetter utover i 2009.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMTE	0	0
Sum	0	

77.3 Særfradrag

Det har kommet inn 17 saker til behandling i 2008. Det er en klar økning fra foregående år. 11 av sakene er ferdig behandlet i 2008. I 5 av sakene klaget skatteyder, klagen blei oversendt Helsedirektoratet.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMTE	11	30
Sum	11	

77.4 Førerkortsaker

Fylkesmannen i Telemark har registrert alle førerkortsaker i 2008 i frivillig registreringssystem for førerkortsaker utviklet av Helsedirektoratet. Vi viser til oversendt statistikk i elektronisk format. Tabelldataene er hentet fra registreringssystemet.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMTE	935	5
Sum	935	

77.5 Pasientjournaler

Ingen nye saker mottatt i 2008.

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMTE	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

77.7 Helse- og sosialmelding

Helse- og sosialmelding for 2007 ble ferdigstilt i mars 2008. Videre utarbeidet Telemark fylkeskommune, i samarbeid med Fylkesmannen "Telemarkshelse - Folkehelsemelding 2008. Denne meldinga ble ferdigstilt i desember 2008.

77.8 Rettsikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i Pasientrettighetsloven kap. 4A

Det vises til eget punkt om dette emnet under kapittel 2,pkt. 2.2 Velferd, helse og personleg tenesteyting.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Kommunehelseprofiler:

Partnerskapet Folkehelseforum Telemark har de siste årene gjennomført opplæring i form av 3 delkurs for ansatte i kommunene. Litt over halvparten av kommunene i Telemark deltok. Vi har ikke oversikt over hvor mange kommuner som benytter kommunehelse-profiler.

Vurdering planer:

Vi har deltatt med kommentarer på folkehelseområdet i forhold til fylkesplanens handlingsprogram og forarbeidet til planstrategier, jfr. ny plan- og bygingslov. Vi har i svært liten grad fått prioritert å kommentere kommunale planer mtp. folkehelse- og tilgjengelighetsperspektivet. Derfor har vi ikke noe antall planer å vise til. Forøvrig har vi gjennom folkehelsepartnerskapet på fylkesnivå i Telemark møtt kommunale planleggere ved flere anledning og poengtert / formidlet folkehelse- og tilgjengelighetsperspektivet. Dessuten har folkehelserådgiver gjennomført studiet "Helse i plan" på Høyskolen i Vestfold 2008.

Status folkehelsearbeidet:

Det er god framdrift, høy aktivitet og et strukturert folkehelsearbeid, både på fylkesnivå og i endel av kommunene. 12 kommuner av 18 har inngått partnerskapsavtale med Folkehelseforum Telemark, der Fylkesmannen deler sekretariatet med fylkeskommunen. Det lages egen rapport som beskriver aktivitetene i Folkehelseprogram for Telemark 2006-2009 og de kommunale tiltakene.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMTE		
Sum	0	

83.2 Miljørettet helsevern

Klagesaker:

Det har ikke vært noen klagesaker innen miljøretta helsevern i 2008.

Kommunenes rapportering:

Det blei avholdt et orienteringsmøte med repr. for Helsedirektoratet i mars 2008 og seinere har kommunene svart elektronisk.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Andel FRI:

Påmeldingstallene for Telemark pr. 12.01.09 i FRI-programmet er:

8.kl: 45% - 9.kl. 47% - 10.kl. 50%, dvs. i snitt 47% påmeldte.

Andel tobakksfrie videregående skoler:

Alle videregående skoler i Telemark er pr. definisjon tobakksfrie. Dette har fylkestinget i Telemark vedtatt regel for.

Skolefrukt barneskoler: 30 skoler har skolefruktordning

Skolefrukt ungdomsskoler: 24 skoler har gratis skolefruktordning

Fysisk aktivitet:

Vi har ikke oversikt over andel grunnskoler som tilbyr 60 minutter med fysisk aktivitet. Vi har satset på utdanning av ungdomsskolelever til å bli aktivitetsledere for friminutt og fritimeaktivitet på ungdomsskolene. Dette prosjektet har stor oppslutning (Aktiv skole Telemark, egentlig YouMe). Dessuten har bl.a. Skien kommune fått folkehelsemidler til en full stilling for å fremme økt fysisk aktivitet i Skiens grunnskoler. Dette er godt i gang. Folkehelseforum Telemark har barn og unge som hovedinnsatsområde og har tilsatt prosjektleder i full stilling på Helsefremmende skole. Prosjektlederen har stort fokus for fysisk aktivitet og kosthold i skolen.

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

Fylkesmannens folkehelserådgiver har et utstrakt samarbeid med fylkeskommunen, enkeltkommuner, frivillige organisasjoner, skoler, eldreforeninger og idrettslag, og gir informasjon om både kosthold og fysisk aktivitet som viktig for å unngå osteoporose. Møter med kostholdsinformasjon ble bl.a. holdt under matfestivalen i Skien sommeren 2008.

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Vi har utarbeidet interne prosedyrer for svangerskapsavbrudd og abortnemnd i avdelingens elektroniske kvalitetssystem.

Videre vises det til rapportering under pkt. 84.7.

83.6 Smittevern

Det ble 11.11.08 arrangert Smittevernkonferanse i samarbeid mellom Fylkesmannen i Buskerud, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Fylkesmannen i Telemark. Omlag 70 deltakere, - 13 kommuner i Buskerud var representert, 12 kommuner i Telemark. I tillegg var spesialisthelsetjenesten representert.

Det har ikke vært saker å behandle hos Fylkesmannen i Telemark etter smittevernlov m/forskrifter i 2008.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Det ble avholdt møte 040308 med kommuneleger og andre ansvarlige for miljøretta helsevern i kommunene,- arrangert i forbindelse med Helsedirektoratets kartlegging/ spørreskjemausending til kommunen.

Kommuneleger/smittevernleger var målgruppe ved smittevernkonferansen for Buskerud og Telemark 11.11.08.

Fylkesmannen har ikke deltatt i møter i samarbeidsutvalgene i relasjon til fastlegeordningen i noen av kommunene.

Det har i 2008 ikke vært søknader om dispensasjon fra Fastlegeforskriften § 17.

84.2 Turnustjeneste

Ingen rapportering

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

Dette har blitt rapportert via RegRot, og vi viser til tall derfra.

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTE		
Sum	0	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Det ble ikke gjennomført spesielle tiltak i 2008.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Det vises til avholdt smittevernkonferanse, resultatområde 84.12.

Det vises forøvrig til område 84.10.

84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

Bruk av tolk har vært tema ved kommunikasjon og tilsyn med sosial- helse- og barneverntjenesten.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

I Telemark har det i mange år vært voldtektsmottak ved Skien legevakt. Kommunene i Telemark er tilsluttet på avtalebasis. (interkommunalt overgrepss- og voldsmottak)

1-2. april -08 arrangerte Fylkesmannen i Telemark, sammen med Helsedirektoratet en konferanse på Kragerø Spa i forbindelse med implementering av veilederen for helsetjenesten om overgrepsmottak. Deltakere fra kommuner og overgrepsmottak i Agderfylkene, Vestfold, Buskerud og Telemark.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Andel kommuner som har tatt imot tilbud om vitamin D-dråper til spedbarn med innvandrerbakgrunn:

11 av 18 kommuner har svart pr. 09.02.09 - alle svarer "Nei". Dvs. ingen kommuner har tatt imot tilbudet.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Fylkesmannen har sendt ut informasjon til helsestasjonene om anbefaling vedrørende bruk av D-vitamin. Forøvrig har vi ikke utført oppgaver på dette området, grunnet manglende personalressurser til oppgaven.

84.10 Kjønnslæstelse

Fylkesmannen har i 2008 tilskrevet alle kommunene i Telemark med oppfordring om at alle må ha gode rutiner og personell for å ta hånd om ofre for vold og overgrep. Det er også bedt om tilbakemelding vedr kommunenes overgrepsmottak og hvordan disse fungerer. Alle kommunene i Telemark viser seg å ha fungerende volds- og overgrepsmottak, de aller fleste via et interkommunalt samarbeid og slik at det felles overgrepsmottaket er lokalisert til Skien Legevakt. En medarbeider på Fylkesmannens sosial- og helseavdeling har kjønnslæstelse som et av sine arbeidsområder, og har her samarbeid med blant annet med Høgskolen i Telemark. En konferanse om temaet kjønnslæstelse i samarbeid med Høgskolen i Telemark er planlagt for våren 2009.

Fylkesmannen har etablert en nettverksgruppe med aktører fra ulike fagfelt, Høgskolen, kommunale barnevernet og den kommunale helsesøstertjenesten, sosialmedisinsk senter for flyktninger, Buf etat fagteam, representanter for de statlige mottak, politiet og brukerrepresentanter fra Somalia, Eritrea og afrikansk råd. Fra Fylkesmannen deltar rådgivere fra barnevern, helse og ass. fylkeslege. Målsetting med nettverket er å fokusere på kompetanse- og erfaringsoverføring i arbeidet med og mot kjønnslæstelse, samt være pådrivere og igangsettere av ulike tiltak mot KKL.

Det er også etablert ett samarbeid med Regionalt senter om vold og traumatisk stress, region Sør. I det videre samarbeidet vil det bli vurdert om det skal utarbeides en regional handlingsplan for området.

Planlegging av kurs "Kjønnslæstelse - hva er det, hvordan forebygge og hjelpe dem som allerede har blitt kjønnslæstet". Målgruppe ansatte i kommunens helse- sosial og barneverntjeneste. Kurset holdes i mars 2009.

84.11 Tannhelse

Tannhelse i kommunenes folkehelsearbeid:

Den offentlige tannhelsetjenesten i Telemark har engasjert seg tydelig i folkehelsearbeidet. Tannpleiere og tannleger har etablert egen nettverksgruppe for folkehelsearbeid i tannhelsetjenesten. Tannpleiere deltar i ressursgruppe kosthold og tobakk, og de er aktive med på fylkets tiltak overfor kommunene (seminar osv). Vi vet også at de samarbeider med kommunale folkehelserådgivere og kommunale etater (skoler, barnehager, sykehjem), men vi kan ikke beskrive omfanget.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

Ingen rapportering

Vi har utarbeidet interne prosedyrer for svangerskapsavbrudd og abortnemnd i avdelingens elektroniske kvalitetssystem.

85.2 Sterilisering

De 3 sakene som har vært behandlet i Steriliseringsnemnda i Telemark i 2008 har vært rapportert fortløpende på skjema IS-1342

85.3 Lov om transplantasjon

Fylkesmannen i Telemark har i 2008 ikke hatt til behandling noen saker om uttak av organer til transplantasjon fra personer under 18 år eller som mangler samtykkekompetanse.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTE		
Sum	0	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Fylkesmannen i Telemark har i 2008 ikke hatt til behandling noen saker vedr kosmetiske plastikkirurgiske inngrep.

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMTE		
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet*

Ingen saker under dette punkt i 2008.

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Ingen saker under dette punkt i 2008.

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Det er etablert faste kontaktpersoner i hver kommune. Disse gis informasjon via e-post når vi mener vi har tema, noe nyttig å formide. Ellers arrangeres konferanser med tema Omsorgsplan 2015. Terskelen for å ta kontakt er lav .

Ansvar for arbeidet med Omsorgsplan 2015 ligger i sosial-og helseavdelingen. Vi har hatt møte med embetsledelsen og KS for å etablere en organisasjon som skal ivareta arbeidet med gjennomføring av omsorgsplan. Dette er ennå ikke formalisert da en mener at mye av denne samordningen blir ivaretatt på andre samordningsarenaer, eks. styringsrådet for Satelittundervisningssykehjemmet, og annet samarbeid med KS.

FM har også kontakt med Senter for Omsorgsforskning ved HiT.

86.2 Demensplan 2015

Bistår kommunene med råd og veiledning i spørsmål som gjelder både rettsikkerhet og fag i forhold til demente. Har god kontakt med spesialisthelsetjenesten, psykiogeriatrisk avdeling. Flere kommuner benytter ABC studiehefte i opplæring på arbeidsplassen

Telemark har modellkommuner på alle tre satsningsområdene; tiltak for pårørende, tilrettelegging av dag- og avlastningsplasser og kompetanse i utredning og diagnostisering. Her er satelittundervisningssykehjemmet viktig for å spre kompetanse

86.3 Kompetanseløftet 2015

Se egen rapportering til Helsedirektoratet av 1. mars 2009

86.4 Investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Har orientert kommunene om inviseringstilskuddet via konferanser og info på kanalen. Har hatt kontakt med kommunene pr. telefon for å få en tilbakemelding på utbyggingsprosjekt som er under planlegging.

Har for 2008 behandlet søknader som vi mente skulle prioriteres for tilskudd inneværende år. Har brukt opp tilsagnsrammen vi fikk fra Husbanken for 2008.

Det er tett kontakt mellom Fylkesmannen og Husbanken i forvaltning av tilskuddet, og med økonomiansvarlig på embetet knyttet opp til om prosjektet er innarbeidet i økonomiplan og budsjett.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Det vises til rapportering under punkt 76.3 "Nasjonalt strategi for kvalitetsutvikling i sosial- og helsetjenesten" der flere av våre aktiviteter i forhold til kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenesten framkommer.

Vi har ikke hatt kurs der kvalitet i sosial- og helsetjenesten har vært hovedtema. Vi tenker at dette inngår i ulike typer konferanser og møter, samt i våre systemrevisjoner der vi vurderer om virksomheten ivaretar faglige krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll.

Vi har ikke nøyaktig oversikt over hvilke kommuner som har tilfredsstillende opplysningsmaterieell, men er også noe vi etterspør i tilsynssammenheng. For de brukerne som har tilgang til nett finner en for alle kommuner en nettside som gir god oversikt og informasjon om tjenestetilbudene i kommunen.

86.6 Legetjenester i sykehjem. Undervisningssykehjem

Viser til rapport som ble sendt Helsedirektoratet pr 15.03.08 om kartlegging og vurdering av kommunens fastsettelse av lokal norm for legedekning i sykehjemmene. Jobbet mot de kommuner som hadde gjort lite med hensyn til kartleggingen pr. 15.03.08. Dette har gitt resultater i form av utarbeidelse av nytt behovsanslag i flere av disse kommunene

Deltar i styringsrådet for satelittundervisningssykehjemmet, og har gjensidig kontakt med prosjektleder for dette undervisningssykehjemmet om satsningsområder.

Har også bidratt i vurderingen av søknader om tilskudd til Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Har gitt midler til saksbehandling for flere faggrupper i en region der en kommune står som ansvarlig.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Det vises til egen rapportering til Statens helsetilsyn 20.02.09.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Fylkesmannen har fulgt opp en kommune i fylket som ikke sendte nødvendige data om IPLOS til direktoratet. Denne kommunen har nå satt i gang arbeidet med å ta IPLOS i bruk i kommunens tjenester.

Ved ulike møter med ledelsen i kommunenes helse og sosialetat har IPLOS vært ett av flere tema. IPLOS kartlegging etterspørres alltid i oversendte klagesaker etter sosialtjenesteloven.

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.1 Tvungen undersøkelse

Det har ikke vært noen saker på dette området i Telemark i 2008

87.2 Behandling uten eget samtykke

Slike saker rapporteres i Reg.rot

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Det er ikke noen tilfelle av privatforpleining i psykiatrien i Telemark i 2008

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Fylkesmannen har i 2008 gjort saksforberedende arbeid og oversendt for endelig behandling i Helsedirektoratet søknad om godkjenning for å kunne ha pasienter etter tvangsbestemmelse i psykisk helsevernloven for DPS Porsgrunn og for DPS Skien.

87.5 Vedtak om overføring

Det har ikke vært slike saker hos Fylkesmannen i Telemark i 2008

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Fylkesmannens adm.avd. har hatt ansvar for utbetalinger av regninger for kontrollkommisjonsarbeid, etter attestasjon fra Leder for kontrollkommisjonen for psykisk helsevern i Telemark.

Det har ikke vært saker hvor fylkesmannen har vært kontaktet vedrørende dekning av utgifter til gjennomføring av psykisk helsevern i norske sykehus for pasienter som ikke har bosted i riket.

Dokumenter for kontrollkommisjonen blir arkivert av fylkesmannens arkiv på Y-området.

87.7 Opptrappingsplan for psykisk helse

Innrapportering av samleoversikt for kommuner i Telemark har vært utført i tråd med IS- 24/2007.

Tilskudd har blitt overført til kommunene for siste år i opptrappingsplanen. Pga mangel på politiske vedtak om bruk av overførte midler fra 2007 til 2008, eller mangel på dokumentasjon om at vedtatte planer var iverksatt, ble ialt kr. 1 242 000 holdt tilbake av de kr.125 223 000 som var tiltenkt Telemarkskommuner i 2008. Helsedirektoratets saksbehandler har vært konsultert.

Videreutdanning i psykisk helsearbeid og psykososialt arbeid med barn og unge: Det ble formidlet tilskudd til 11 kommuner for 38 semester og ialt 25 utdanningskandidater i 2008.

Det ble holdt samlinger for kommunenes koordinatører for psykisk helsearbeid om ulike fagtema og praktiske problemstillinger rundt rapportering.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

3 søknader om dispensasjon har vært behandlet og imøtekommet i 2008

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Oversikt over godkjente voksenpsykiatriske og barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker og deres fagbemanning pr. 30.06 og 30.12 har vært sendt NAV - helsestjenesteforvaltning, i ekspedisjon av henholdsvis 08.02.08 og 25.08.08.

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Det har på dette område vært 1 sak i 2008 (en hjemhenting av pasient fra Peru)

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

Egen rapportering for klagesaker etter alkoholoven er sendt Helsedirektoratet.

88.2 Rusmiddelarbeid

Embetet har gjennomført alle resultatkrav, men har ikke arbeidet konkret med forankring i kommunenes planer.

Oppgi antall gjennomførte opplærings- og informasjonstiltak på feltet jf. Oppdraget, herunder samarbeidet med Arbeids- og velferdsetaten (fylket)

Kicking the habit – rusmestingsmetode

Kurset ble avholdt tre ganger i 2008.

Målgruppe: Ansatte i NAV og kommune

Ruskonferanse – juss, holdninger, rus i et familieperspektiv

Målgruppe: Ansatte i NAV og kommune

Rus og psykiatrikonferanse – fokus på ungdom

Målgruppe: Ansatte i NAV, kommune og spesialisthelsetjenesten.

Informasjonsmøte

Målgruppe: Ansatte i NAV og kommune med hovedansvar for rusmiddelarbeid.

Høstkonferansen – fokus på utsatte barn og unge

Målgruppe: Ansatte i NAV, kommune (helse- og sosial), spesialisthelsetjenesten

Studietur til Aalborg – fokus på barnefattigdom og rus

Målgruppe: Ledere i NAV og kommune (sosial og barnevern)

Konferanse med NAV og sosialledere – rus og boligsosialt arbeid – deltema

Målgruppe: NAV og sosialledere

”Inn på tunet” – fokus på rusmiddelavhengige og psykisk syke

Målgruppe: Ansatte i NAV, oppvekst og sosialsektoren og andre interesserte.

Oppgi antall avholdte faglige fora og nettverk for kommuner

Det har vært avholdt tre møter i faglig fora høsten 2008:

Et for Nissedal, Fyresdal, Tokke, Kviteseid og Seljord

Et for Bamble, Skien, Siljan, Porsgrunn, Kragerø og Drangedal

Et for Notodden, Tinn, Nome, Bø og Sauherad.

Oppgi ulike modeller hvor embetet bidrar i utviklingen av kommunens rusarbeid

Kicking the habit – rusmestringsmetode

Boveilederopplæring – planlegging av opplæring for Skien, Porsgrunn, Seljord og Notodden

Koordinerende tillitsperson – to oppfølgingsbesøk til NAV Notodden

Oppgi antall kommuner hvor koordinerende ”tillitsperson” er på plass

Notodden kommune har fått innvilget midler til koordinerende ”tillitsperson”, men pga. rekrutteringsvansker vil stillingen først bli besatt i 2009.

Oppgi antall kommuner som har tatt i bruk individuell plan, og om mulig antall brukere i de enkelte kommunene

Kommune	Tatt i bruk IP	Antall brukere
Skien	Ja	81
Porsgrunn	Ja	22
Bamble	Ja	7
Siljan	Ja	3
Kragerø	Ja	29
Drangedal	Ja	2-3
Nissedal	Nei	0
Fyresdal	Ja	0
Tokke	Ja	2
Vinje	Ja	1
Kviteseid	Ja	2
Hjartdal	Ja	2
Seljord	Ja	0
Bø	Ja	5
Sauherad	Ja	1
Nome	Ja	0
Tinn	Ja	13
Notodden	Ja	30

Oppgi antall kommuner som har brukermedvirkning på individ- og systemnivå

Kommune	Brukermedvirkning - individ	Brukermedvirkning - system
Skien	Ansvarsgruppemøter, samtaler, brukermedvirkningsmøte en gang pr. år.	Ved planlegging av nye tiltak inviteres rusmiddelavhengige til å delta i planprosessen.
Porsgrunn	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Brukerråd hvor Alarm er representert
Bamble	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Rusmiddelavhengige har vært med å utarbeide boligsosial handlingsplan og fungert som høringsinstans. Vært med i grupper knyttet til rusmiddelpolitisk handlingsplan. Uttalelser i helse- og omsorgskomiteen.
Siljan	Ansvarsgruppemøter, tverrfaglig samarbeid, IP	En årlig skriftlig tilbakemelding på tjenestene
Kragerø	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Drangedal	Veilednings- og samarbeidsmøter	Ikke tilknyttet rus
Nissedal	Aktiverer brukere i egen sak	Ikke tilknyttet rus
Fyresdal	Ansvarsgruppemøter, samtaler, samarbeidsmøter	Ikke tilknyttet rus
Tokke	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Vinje	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Kviteseid	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Hjartdal	Ansvarsgrupper, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Seljord	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Bø	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Sauherad	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Ikke tilknyttet rus
Nome	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Brukerutvalg
Tinn	Ansvarsgruppemøter, samtaler, samarbeidsmøter	Brukerutvalg i NAV
Notodden	Ansvarsgruppemøter, samtaler	Brukere er med i styre og arbeidsgrupper tilknyttet prosjekter.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 75	1		1	0
Resultatområde 76	15		15	0
Resultatområde 77	32		32	0
77.4 Førerkortsake	30		0	0
Resultatområde 83	49		49	0
Resultatområde 84	32	26	32	26
Resultatområde 85	49	15	49	15
Resultatområde 86		20	0	20
Resultatområde 87	6	17	6	17
Resultatområde 88	4	44	4	44
Sum:	188	122	188	122

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

Viser her til rapportering sendt Statens helsetilsyn 20.01.09

81.1 Planlagte tilsyn

81.2 Områdeovervåking

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

81.4 Spesielle oppgaver etter sosialtjenesteloven kap. 4A

Viser til rapportering på skjema "Rapportering knyttet til sosialtjenesteloven kap. 4A" for 2008, oversendt Helsetilsynet 20. januar 2009.

81.5 Andre oppdrag

81.6 Hendelsesbasert tilsyn

Vi opprettet én tilsynssak i 2008 på bakgrunn av henvendelse fra bruker. Saken gjaldt en kommunes manglende behandling av søknad om opphold i omsorgsinstitusjon. Fylkesmannen konkluderte med at kommunens behandling av saken ikke var i samsvar med kravet om forsvarlig saksbehandling.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

Viser her til rapportering sendt Statens helsetilsyn 20.01.09

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Viser til rapportering via RegRot pr 31.12.2008 sendt til Statens helsetilsyn 20.01.2009.

82.2 Planlagte tilsyn

Viser her til rapportering sendt Statens helsetilsyn 20.01.09

82.3 Områdeovervåking

Helsetilsynet i Telemark mottok 94 meldinger etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3 for 2008. Vurderinger og kommentar til hvordan spesialisthelsetjenesten i Telemark etterlever meldeplikten vil framkomme i Sosial - og helsemeldingen for 2008

82.4 Klager etter helsetjenestelovgivningen

Viser til rapportering via RegRot til Statens helsetilsyn pr 31.12.2008, sendt inn 20.01.2009

82.5 Andre oppdrag

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Resultatområde 81	35	8	35	8
Resultatområde 81.1 og 81.2	10	33	0	0
Resultatområde 82	108	15	108	15
Resultatområde 82.2 og 82.3	76	15	0	0
Sum:	143	23	143	23

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven

Resultatområde 92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.		1510 Fagdep.	
Resultatområde 91 og 92	2		2	0
Sum:	2	0	2	0

Utenriksdepartementet

Resultatområde 93 Apostiller

Resultatområde 94 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 93 og 94	2		2	0
Sum:	2	0	2	0

Kultur- og kirke departementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

I 2008 har Fylkesmannen utbetalt kr 2 084 370 i statstilskudd til registrerte og uregistrerte trossamfunn i Telemark. Det er utbetalt tilskudd for 6 222 medlemmer i 37 registrerte og 1 uregistrert trossamfunn.

Fylkesmannen registrerte 2 nye trossamfunn. En søknad om å bli registrert trossamfunn ble avslått. Det ble slettet 3 registrerte trossamfunn.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Askespredning

Det er innvilget 30 søknader om askespredning i 2008. Ingen søknader ble avslått. De fleste tillatelsene er gitt på havet utenfor Langesund og Jomfruland. Hardangervidda og områdene ved Gaustadtoppen er de mest aktuelle fjellområdene.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen mottok to søknader om søndagsåpent. Begge søknadene om å dispensere fra helligdagsfredloven ble avslått.

En forskrift om typiske turiststeder i Vinje kommune ble fastsatt. En søknad om endring av forskriften for typiske turiststeder i Tinn kommune ble mottatt, men ikke ferdigbehandlet i 2008.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 95	4		4	0
Resultatområde 96 og 97	4		4	0
Sum:	8	0	8	0

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Resultatområde 98 Administrative oppdrag

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Embetet har ikke lyktes med å rekruttere personer med redusert funksjonsevne eller innvandrerbakgrunn til de stillingene vi har lyst ut offentlig. Imidlertid har vi hatt en lærling med innvandrerbakgrunn som etter fullført læretid har blitt tilsatt i et vikariat. I tillegg har vi hatt en person på arbeidstrening via NAV hvor målsetningen er tilbakeføring til arbeid.

Avvik: Embetet har ikke satt mål eller utarbeidet planer for å øke rekrutteringen av personer med innvandrerbakgrunn

Sykefravær

Embetet hadde i 2008 et totalt sykefravær på 4,9%. I 2007 lå vi under 4%. Vi har kontinuerlig fokus på utvikling av sykefraværet og har gode rutine for oppfølging av sykmeldte medarbeidere.

I 2009 planlegger vi enda sterke fokus på oppfølging av sykefraværet og sykmeldte medarbeidere, med blant annet kurs for ledere.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2008	% 2008	Antall 2009	% 2009
FMTE	1	1	1	1
Sum	1	1	1	1

98.2 Kompetanseutvikling

I forkant av lønnsoppgjøret ble det gjennomført en omfattende kartlegging av lønnsnivå for kvinner og menn ut fra utdanning, stillingskategori og sammenligning mellom embeter

Kartleggingen etter lønnsoppgjøret viser at det har vært utjevning i stillingskode rådgiver.

I stillingskodene førstesekretær, konsulent og førstekonsulent er alle kvinner, med unntak av en mannlig førstekonsulent.

Ingen av embetets faste ansatte er lønnet under lønnstrinn 39 etter høstens forhandlinger. Ved fordelingen av lønnpotten fikk kvinner 67,7 %.

Embetet har en overvekt av kvinnelige ansatte. I ledergruppa er det ingen endring i sammensetningen.

Embetet har, og er, opptatt av at begge kjønn er representert i arbeidsgrupper, prosjekter etc

Fylkesmannens eksterne arbeid

Fylkesmannen har satt fokus på likestilling i kommunesektoren i sin Tilstandsrapport for 2008. Vi har her synliggjort fordeling på kvinner og menn i folkevalgte organer, som kommunestyre, formannskap og faste utvalg.

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	% kvinnelige ledere	% mannlige ledere
FMTE	2	50	50	4	3

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMTE	40	60	35	65

98.3 Medvirkning

Embetet sikrer medbestemmelse gjennom faste, planlagte møter én gang i måneden med de hovedtillitsvalgte (medbestemmelsesmøter) pluss møter i Arbeidsmiljøutvalget (AMU). I tillegg er det gjennomført to 2-dagers samlinger sammen med AMUs medlemmer, hovedtillitsvalgtet og ledelsen.

Informasjonsopplegg for Forvaltningsreformen er lagt ut på embetets Intranett samt at det er gjennomført allmøte. I tillegg informeres det i medbestemmelsesmøtene og AMU.

98.5 Føringer på IKT-området

Når det gjelder GIS-strategi vises det til rapportering på resultatområde 6.4 og 26.2

98.6 FRI (Fylkesmennenes regionale informasjonsnett)

98.7 Trippelnett

98.8 Sentral drift av Fri rettshjelp-ordningen

98.9 Drift av ePhorte helpdesk og ePhorte testsenter for fylkesmannsembetene

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Ressursrapportering

Resultatområde	FMTE		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 99	3		3	0
Sum:	3	0	3	0